

گزارش سالانه اعدام در ایران سال ۲۰۱۳ میلادی

سازمان
حقوق بشر
ایران

سازمان حقوق بشر ایران
آدرس پستی:

P.O.Box 296 Solli
0204 Oslo
NORWAY

پست الکترونیکی:

mail@iranhr.net

www.iranhr.net/persian

فهرست مطالب

منابع

مقدمه

گزارش آماری اعدام در ایران - سال ۲۰۱۳
گزارش آماری اعدام در ایران در ۹ سال گذشته
اعدام در ملاء عام

اتهام ها

اتهامهای منجر به مجازات اعدام در قوانین ایران
بررسی اعدامهای اجرا شده در سال ۲۰۱۳ بر اساس اتهام ها
اتهام های مربوط به مواد مخدر
قصاص
محاربه و فساد فی الارض

اقلیتهای اتمیکی

مجرمان نوجوان

زنان

اعدامهای مخفیانه و اعلام نشده

اعدامهای مخفیانه زندان وکیل آباد مشهد

اعدامهای مخفیانه تایید نشده که گزارش نشده

اعدام شهروندان افغان در ایران

پیشنهادها

پیوستها

شرح تصویر جلد:

لحظه ای قبل از اینکه طناب دار به گردن علیرضا مافیهای ۲۳ ساله بیافتد، او سر بر شانه های فردی گذاشته است که قرار است چند لحظه بعد، حکم اعدام او را اجرا کند. او و محمدعلی سروری ۲۰ ساله، پس از يك زورگیری و تهدید يك مرد با چاقو و سرقت پولی معادل ۲۵ دلار، دستگیر شدند و سپس با اتهام محاربه (که در قانون مصداق جنگ علیه خداست) حکم اعدام دریافت کردند. حکمی که در تاریخ ۲۱ ژانویه ۲۰۱۳ یعنی هفت هفته پس از دستگیری شان در ملاء عام در تهران به اجرا درآمد.

مقدمه

ششمین گزارش آماری سازمان حقوق بشر ایران نشان می دهد که حکم اعدام چگونه در جمهوری اسلامی ایران اجرا می شود.

این گزارش علاوه بر نشان دادن تعداد اعدام های اجرا شده در سال ۲۰۱۳، مقایسه آماری این ارقام نسبت به سالهای پیش را نیز نشان می دهد. مهمتر اینکه گزارش، نگاهی دارد به روند اعدام در ماه های پیش از انتخابات ریاست جمهوری در ماه ژوئن ۲۰۱۳ نسبت به نیمه دوم سال (ماه های پس از این انتخابات).

اطلاعات این گزارش بر اساس جنس، سن، و قومیت افرادی که حکم اعدام در مورد ایشان اجرا شد، تهیه شده است و مکان اعدام، اتهامهای منجر به صدور حکم و چگونه اجرا شدن حکم را نیز دربر می گیرد. این گزارش نتیجه تلاش پی گیرانه و سخت مدافعان حقوق بشری بوده است که در يك همکاری مشترك در گزارش دهی، مستندسازی، جمع آوری، تحلیل محتوا و نوشتن آن مشارکت داشته اند.

با توجه به شفاف نبودن سازوکار [قضایی و سیاسی] و خطرات آشکار و محدودیتهایی که فعالان حقوق بشر در ایران را تهدید می کند نمی توان تصویر کامل و واضحی از مجازات اعدام در ایران نشان داد. با این وجود این گزارش، کاملترین و واقعی ترین تصویر ممکن است که می توان در شرایط کنونی، از وضعیت اعدام در ایران ارائه داد.

آمار اعدامهای انجام شده در سال ۲۰۱۳ طبق بررسی سازمان حقوق بشر ایران، بالاترین رقم را در ۱۵ سال گذشته داشته است.

چکیده گزارش اعدام در ایران - سال ۲۰۱۳

- دستکم ۶۸۷ نفر در سال ۲۰۱۳ در ایران اعدام شده اند. این رقم نسبت به سال ۲۰۱۲ ۱۶ درصد افزایش داشته است.
- ۳۸۸ مورد از اعدامهای اجرا شده توسط منابع رسمی ایران تایید شده است (۵۶ درصد) که نسبت به سال ۲۰۱۲ ۲۶ درصد افزایش یافته است.
- ۴۵۸ اعدام که ۶۸ درصد کل آمار را در بر می گیرد، در يك ماه بعد از انتخابات ریاست جمهوری در ایران به اجرا درآمد.
- ۵۹ اعدام، در ملاء عام اجرا شد.
- ۳۲۸ نفر از افراد اعدام شده، اتهامهای مرتبط با مواد مخدر داشته اند که این رقم نسبت به سال ۲۰۱۲، ۲۵ درصد کاهش داشته است.
- ۱۴۸ نفر از افراد اعدام شده، با اتهام قتل، محکوم به قصاص شده اند. این رقم نسبت به آمار سال ۲۰۱۲ هشت برابر شده است.
- ۱۱۴ مورد از اعدامهای انجام شده، اتهام های نامشخص داشته اند.
- دستکم ۳۰ نفر از اعدام شده ها زن بوده اند.
- دستکم ۳ نفر از اعدام شده ها نوجوانان زیر ۱۸ سال بوده اند (در زمان قتل یا زمان وقوع جرم یا دستگیری)
- دستکم ۲۹۹ اعدام انجام شده در ۲۱ زندان مختلف، یا به طور مخفیانه اجرا شد یا هرگز در خبرهای رسمی اعلام نشد.

این گزارش تنها شامل اعدامهایی است که مدافعان حقوق بشر توانسته اند از جزئیات شرایط و مشخصات افراد اعدام شده مطلع شوند. با توجه به دسترسی نداشتن به جزئیات بیش از ۱۳۰ مورد از اعدامهای انجام شده، آمار آنها در گزارش فعلی

نیامده است.

در سال ۲۰۱۳ آمار اعدام شدگانی که از اقلیتهای ائتیکتی در ایران بوده اند افزایش یافته است. آمار بالای اعدام در برخی نقاط مثل بلوچستان، و اعدام چند تن از فعالان سیاسی و مدنی کرد و عرب، منجر به خشم مدافعان حقوق بشر شد^{1, 2, 3} در میان اعدامهای مخفیانه یا اعلام نشده، آمار فعالان گروه های ائتیکتی بیش از سایرین بوده است. در این میان، زندانهای ارومیه و زاهدان بالاترین رقم اعدامهای مخفیانه یا اعلام نشده را داشته اند.

اعدام دستکم سه نوجوان در سال ۲۰۱۳ نقض آشکار تعهدات بین المللی ایران است. نوجوانان بسیاری در انتظار اجرای حکم اعدام بعد از ۱۸ سالگی باقی می مانند.

نگهداری و حمل مواد مخدر همچنان مهمترین اتهام های منجر به اعدام در سال ۲۰۱۳ بوده است، با این تفاوت که آمار اتهامهای مرتبط با مواد مخدر نسبت به سه سال گذشته کاهش نسبی داشته است. کاهش آمار اعدامهای مرتبط با مواد مخدر ممکن است به دلیل افزایش توجه بین المللی نسبت به این موضوع باشد. در دو سال گذشته سازمان حقوق بشر ایران، ائتلاف علیه اعدام و چند سازمان حقوق بشری دیگر از دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل خواستند که به دلیل اجرای مجازات حکم اعدام برای متهمان مرتبط با مواد مخدر، همکاری خود با ایران را متوقف کند.⁴

در سال گذشته چند کشور اروپایی به دلیل استفاده ایران از مجازات مرگ در مبارزه با حمل و نقل مواد مخدر، تصمیم به توقف کمکهای مالی خود از ایران گرفتند.^{5, 6} اینکه آیا کاهش نسبی اعدامهای مرتبط با مواد مخدر به قطع کمکهای مالی ربط دارد یا نه، موضوعی است که در صورت ادامه یافتن می توان درباره اش با اطمینان بیشتر نظر داد. در برابر کاهش نسبی اعدامهای مربوط به مواد مخدر، با افزایش چشمگیر اعدامهای مربوط به قتل نفس (قصاص) روبه رویم. به طوریکه تعداد اعدامهای اجرا شده با حکم قصاص در سال ۲۰۱۳، هشت برابر بیشتر از سال ۲۰۱۲ بوده است.

در سال ۲۰۱۳ همچنان شاهد آمار بالای اعدام در ملاء عام بودیم. در برخی موارد، فردی از خانواده مقتول (فردی از خانواده ولی دم) حکم را در ملاء عام اجرا کرد.⁷

در دیگر سو اما، شاهد رشد حرکتهای مدنی ایرانیان علیه اعدام در اواخر سال ۲۰۱۳ بوده ایم. به طوری که حتا راهپیمایی هایی علیه مجازات اعدام ترتیب داده شد.

در پنجم نوامبر ۲۰۱۳ برخی از شهروندان مریوانی علیه اعدام چند زندانی سیاسی کرد در ایران، راهپیمایی اعتراضی کردند و در ۲۶ نوامبر جمعی از خانواده های زندانیان محکوم به اعدام در مقابل مجلس شورای اسلامی دست به تجمعی صلح آمیز

¹ <http://www.worldcoalition.org/iran-mass-executions-diplomacy-us-eu-retaliation-human-rights-violation.html>

² <http://iranhr.net/persian/?p=714>

³ <http://www.theguardian.com/world/2014/feb/13/iran-middleeast>

⁴ <http://iranhr.net/2012/10/rights-groups-urge-un-to-cease-anti-drug-trafficking-funding-iran-death-penalty/>

⁵ <http://www.thejournal.ie/ireland-iran-drugs-1166152-Nov2013/>

⁶ <http://iranhr.net/2013/04/denmark-stops-aid-to-irans-fight-against-drug-trafficking/>

⁷ <http://iranhr.net/2013/10/two-prisoners-executed-publicly-in-northern-iran/>

علیه مجازات مرگ زدند.⁸ علاوه بر اینها کمپینی با نام "لگام" (گام به گام علیه مجازات اعدام) با هدف توقف حکم اعدام در ایران در نوامبر ۲۰۱۳ شکل گرفت.

انتخاب آقای حسن روحانی به عنوان رئیس جمهوری اسلامی ایران در ماه ژوئن ۲۰۱۴ خوشبینی هایی را در برخی از فعالان حقوق بشر و گروه های بین المللی مدافع حقوق بشر ایجاد کرد. اگرچه هشت ماه پس از این انتخاب و هفت ماه پس از مراسم تحلیف و تحویل گرفتن نهاد ریاست جمهوری توسط آقای روحانی، وضعیت در مورد مجازات اعدام به مراتب بدتر از پیش شد. این گزارش نشان می دهد که آمار اعدامها در شش ماهه بعد از انتخابات دوبرابر شش ماه پیش از انتخاب است.

متأسفانه این روند، در سال ۲۰۱۴ ادامه یافت. در دوماه اول سال جدید میلادی، سازمان حقوق بشر ایران ۱۴۲ مورد اعدام را گزارش کرد که ۷۳ مورد از آنها توسط منابع رسمی در ایران اعلام شده بود.

گزارش سالانه اعدام در ایران - ۲۰۱۳ در حالی منتشر می شود که جامعه جهانی در حال بهبود روابط خود با مقامهای ایران است. بعد از انتخاب آقای حسن روحانی و توافقهایی موقت درباره برنامه هسته ای ایران، برخی از چهره های رده بالای سیاسی به نمایندگی از چند کشور اروپایی، نسبت به آینده روابط با ایران اظهار خوشبینی کرده یا به این کشور سفر کردند. سازمان حقوق بشر ایران و ائتلاف جهانی علیه اعدام مصرانه از جامعه جهانی درخواست می کند که در مذاکرات جدید خود با مقامهای ایران، لغو مجازات اعدام را در صدر خواسته ها و دستور کارشان قرار بدهند.

طبق این گزارش محمود امیری مقدم، سخنگوی سازمان حقوق بشر ایران می گوید: « این يك پارادوکس است که جامعه جهانی روابطش با ایران را بهبود می بخشد در حالی که بعد از انتخاب آقای روحانی، شرایط حقوق بشر در ایران بهبود نیافته و بالا رفتن آمار اعدام یکی از نمونه های آن است. با وجود فضای خوشبینانه بعد از انتخابات ریاست جمهوری، وضعیت حقوق بشر در ایران به ویژه در استفاده حکومت از اعدام، به مراتب بدتر از پیش شد. بنابراین خواسته لغو مجازات مرگ و تغییر این قانون باید در صدر مذاکرات جامعه جهانی با ایران قرار بگیرد. بهبود روابط سیاسی با ایران باید به گام نهادن ایران در مسیر اجرای تعهدات بین المللی اش در قبال مجازات مرگ مشروط شود.»

رافائل چنونیل حسن، مدیر اجرایی سازمان فرانسوی با هم علیه مجازات اعدام نیز اظهار می دارد که: «اطلاعات جمع آوری شده توسط سازمان حقوق بشر ایران نشان دهنده این است که جمهوری اسلامی از مجازات مرگ بسیار استفاده می کند. با توجه به تلاشهای دیپلماتیک جدید [در بهبود روابط جهانی با ایران] ما مصرانه از دولت ایران درخواست می کنیم که با بخشها [و نهادهای] حقوق بشری سازمان ملل همکاری کرده و به ویژه اجازه دهند که گزارشگر ویژه حقوق بشر سازمان ملل برای بررسی وضعیت اعدامها در ایران، وارد این کشور شوند. ما از جامعه جهانی نیز درخواست می کنیم که در مذاکراتشان برای دست یافتن به تشریح مساعی با مقامهای ایران، به کاهش استفاده از مجازات مرگ دقت و توجه ویژه کنند.»

منابع:

با توجه به عدم شفافیت در سیستم قضایی ایران، تنها برخی از اعدامهای اجرا شده، توسط منابع رسمی اعلام می شود. این گزارش، بین آمار مربوط به منابع رسمی و غیر رسمی تمایز قائل شده است. منابع رسمی استناد شده شامل قوه قضائیه

⁸ <http://www.ghanoononline.ir/News/Item/101035/26/101035.html>

و پلیس ایران، شبکه های رادیو و تلویزیون ملی، خبرگزاریهای دولتی یا رسمی و روزنامه های محلی می شود. بیش از ۵۶ درصد از اعدامهای گزارش شده در این آمار، توسط منابع رسمی اعلام شده که در پایان این گزارش به این منابع نیز اشاره شده است.

۴۴ درصد از آمار اعدامهای این گزارش، بر اساس اطلاعات تأیید شده منابع غیر رسمی جمع آوری شده است. این گزارش شامل قتل‌های فراقانونی کولبران و کاسبکارانی که در مرزهای شرقی و غربی ایران توسط مرزبانان و نیروهای امنیتی ایران به ضرب گلوله کشته می شوند، نمی شود. طی چند سال اخیر، صدها کولبر در ایران کشته شده اند.⁹

گزارش سالانه اعدام در ایران به روایت آمار و ارقام

گزارش اعدام در ۹ سال گذشته

نمودار فوق نشان دهنده آماری است که بر اساس گزارشهای منتشر شده سازمان عفو بین الملل و سازمان حقوق بشر ایران تهیه شده است. اعداد ستون سبز نشانگر اعدامهای تأیید شده هستند (هم خبرهای رسمی و هم غیر رسمی). ستون قرمز نشان دهنده آماری است از موارد گزارش شده ای که از سوی منابع رسمی تأیید نشدند. با توجه به غیر شفاف بودن جزئیات مرتبط با اعدامها، این آمار در گزارش سالانه به شمار نیامد. تعداد اعدامهای اجرا شده در سال ۲۰۱۳ نسبت به چند سال پیشترش بالاتر است و شاید بتوان گفت که از سال ۱۹۹۰ تا کنون بالاترین رقم را داشته است.

⁹ <http://www.roozonline.com/persian/news/newsitem/archive/2013/september/09/article/-7b440c58d7.html>

نمودار زیر نشانگر آمار توزیع ماهانه از تعداد اعدامها در سال ۲۰۱۳ است.

توزیع ماهیانه اعدام در سال ۲۰۱۳

هر دو ردیف سبز (اعدامهای اعلام شده توسط منابع رسمی) و نارنجی (اعدامهای مخفیانه و یا اعلام نشده) در این نمودار نشان از آمار بالای اعدام در نیمه دوم این سال دارد. در دو ماه مارس (آغاز سال نوی ایرانی در این ماه است) و ژوئن (ماهی که انتخابات ریاست جمهوری در آن صورت گرفت) به طور مشخص آمارها پایینتر بوده است.

رویه اجرایی پیش و پس از انتخابات:

در آغاز سال ۲۰۱۳، مدافعان حقوق بشر نگران افزایش تعداد اعدامها در ماه پیش از انتخابات ریاست جمهوری بودند. بیم از این بود که مقامهای ایرانی با توجه به ذهنیتی که از اعتراضهایی که بعد از سال ۲۰۰۹ رخ داده بود، با افزایش تعداد اعدامها و ایجاد هراس عمومی، سعی در کنترل اعتراضهای احتمالی داشته باشند.

در واقع شمار اعدامها به ویژه اعدامهای در ملاء عام، در دو ماه اول سال بالا بود. به طوری که حدود ۲۰ اعدام در ملاء عام در ماه ژانویه و فوریه صورت گرفت. این موارد شامل يك اعدام به شیوه طالبان نیز می شود که مردی را در استادیوم فوتبال شهر سبزوار به دار آویختند (عکس)، همچنین دو مرد با اتهام زورگیری محکوم به اعدام شدند و حکمشان در ملاء عام اجرا شد.¹⁰ قطع انگشتهای دست راست يك مرد در برابر دیدگان صدها نفر در شیراز و انتشار گسترده تصاویر این مجازاتها در رسانه های رسمی و دولتی از نمونه هایی است که نگرانی مدافعان حقوق بشر را توجیه می کند.¹¹ ساعت ۷ صبح روز ۱۶ ژانویه سال ۲۰۱۳، يك جوان ۲۳ ساله به نام الیاس که به

¹⁰ <http://www.mehrnews.com/detail/News/1795149>

¹¹ <http://www.dadfars.ir/Default.aspx?tabid=2507&articleType=ArticleView&articleId=44710>

تجاوز متهم شده بود، در استادیوم مظهری شهرستان سبزوار به دار آویخته شد. برای تماشای این اعدام محدودیت سنی وجود نداشت. به دنبال این اتفاق فدراسیون بین المللی فوتبال، فیفا، طی نامه ای به رئیس فدراسیون فوتبال ایران به خاطر استفاده زمین فوتبال برای اعدام در ملاً عام هشدار داد.¹²

ارتباط روند اعدامها با انتخابات ریاست جمهوری در ایران

انتخاب حسن روحانی به عنوان رئیس جمهوری و وعده های او در طول رقابتهای انتخاباتی اش برای بهبود وضعیت حقوق بشر در ایران، به برخی خوشبینی ها در مورد مجازات مرگ منجر شده بود. اما پس از انتخابات نه تنها تعداد اعدامها کمتر نشد، بلکه افزایش یافت. طبق این گزارش تعداد اعدامهای اجرا شده شش ماه پس از انتخابات بیش از دوبرابر زمان مشابه در پیش از انتخابات است.

نمودار بالا نشانگر روند اعدامها در سال ۲۰۱۳ است. این نمودار تنها بر اساس آمار رسمی اعدامها تهیه شده است. تعداد آمارها به طور عمومی بالاست مگر زمانی که عید نوروز در ایران نزدیک می شود و همینطور دو هفته پیش از انتخابات ریاست جمهوری.

سازمان حقوق بشر ایران پیشتر گزارشی در مورد رابطه اعدامها و وقایع سیاسی در ایران طی پنج سال گذشته، منتشر کرده بود. (پیوست شماره ۱) گزارشی که نشان می دهد آمار اعدام رابطه معناداری با رویدادهای سیاسی و اعتراضهای مردمی

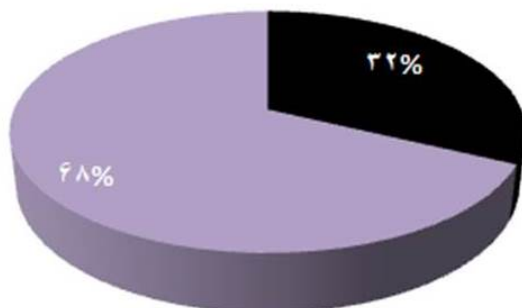
¹² http://www.bbc.co.uk/persian/iran/2013/04/130421_i57_iran_fifa_execution.shtml

دارد. به طور مثال هراس از وقوع يك اعتراض مردمی یا واکنش فوری بعد از اعتراض با بالا رفتن واضح تعداد اعدامها همراه بوده است. با این وجود زمانی که نگاه ها از سوی جامعه بین الملل در دو هفته پیش از انتخابات، به ایران دوخته شده بود، اعدامها کاهش چشمگیری یافت.¹³

توزیع اعدام ها قبل و بعد از انتخابات ریاست جمهوری

■ قبل از انتخابات ■ بعد از انتخابات

این نمودار اعدامهای شش ماه پیش و پس از انتخابات را نشان می دهد. ۶۸ درصد اعدامهای سال ۲۰۱۳ در زمان پس از انتخاب حسن روحانی به عنوان رئیس جمهوری بوده است. این نسبت اگر تنها به آمار رسمی استناد شود نیز ۶۰ به ۴۰ خواهد بود.

IRAN HUMAN RIGHTS, www.iranhr.net

www.iranhr.net

اعدام در ملأ عام

در سال ۲۰۱۳، تعداد ۵۹ اعدام در ملأ عام ثبت شد. یکی از این اعدامیان توانست لحظاتی پس از شروع اجرای حکم، از سوی خانواده مقتول که یکی از مأموران امنیتی بود، مورد بخشش قرار گرفته و از مرگ نجات یابد.¹⁴ نام او در شمار اعدام شدگان نیست. اما در فهرست اجرا در ملأ عام قرار دارد.

متن تصویر: يك زندانی به نام وحید زارع، به دلیل قتل يك مأمور امنیتی در ۷ دسامبر ۲۰۱۲ محکوم به اعدام (قصاص) شد. حکم او در تاریخ ۱۸ می ۲۰۱۳ به اجرا گذاشته شد. اما پس از لحظاتی به دلیل بخشش اولیای دم، متوقف شد.

بالا، چپ: وحید زارع لحظاتی پس از شروع اجرای حکم. **بالا، راست:** یکی از مجریان حکم، برای متوقف کردن اعدام تلاش می کند.

پایین: خوشحالی تماشاگران از بخشش محکوم توسط اولیای دم
عکس: نیما نجف زاده- خیرگزاری فارس

از ۵۹ اعدام در ملأ عام، وحید زارع تنها موردی بود که حکم اعدام، منجر به مرگ نشد. همه ۵۸ مورد دیگر در برابر دیدگان وحشت زده مردم اجرا شدند. علاوه بر این تصاویر کودکان در

¹³ <http://iranhr.net/2013/07/relationship-between-political-events-and-the-death-penalty-trends-in-iran/>

¹⁴ <http://farsnews.com/newstext.php?nn=13920218000073>

حال تماشای اعدام، در سال گذشته، تصویر غیر معمولی نبوده است. به تماشا بردن کودکان و تأثیر صحنه اعدام بر ذهن و روان این کودکان، موضوعی قابل بحث در برخی گفت و گوهای فعالان جامعه مدنی در سال گذشته بوده است.

این موضوع توجه بیشتری به خود گرفت، وقتی که در فاصله چند ماه بعد از این اعدامها در فضای عمومی، سه کودک جان خود را به خاطر بازسازی صحنه اعدام در بازیهای کودکانه شان از دست دادند. مهران یوسفی هشت ساله، یکی از این کودکان بود که در ماه سپتامبر ۲۰۱۳ در حالی که تلاش می کرد صحنه اجرای حکم اعدام را برای همبازیان خود نمایش دهد، جانش را از دست داد.^{15, 16}

سازمان حقوق بشر ایران و ائتلاف جهانی علیه اعدام، از زمان انتشار گزارش سالانه سال ۲۰۱۲ از مقامهای ایرانی خواسته اند که اعدام در ملا عام را متوقف کنند. پیشتر، سازمان حقوق بشر ایران از سازمان ملل خواسته بود که برای ممنوعیت اعلام در ملا عام اقدام کنند.^{17, 18}

Photo : Reza Zirakpour

FARS NEWS AGENCY

شرح تصویر: کودکی در حال تماشای اعدام- شهرکرد، ژوئن ۲۰۱۳

¹⁵ <http://www.rferl.org/content/iran-hanging-rights-un/25131488.html>

¹⁶ <http://www.roozonline.com/persian/news/newsitem/archive/2013/september/04/article/-de12bcf75b.html>

¹⁷ <http://iranhr.net/2013/04/annual-report-on-the-death-penalty-in-iran-2012/>

¹⁸ <http://iranhr.net/2011/10/children-watching-public-executions-in-ih-urge-un-ban/>

Photo : Ebrahim Noroozi

FARS NEWS AGENCY

شرح تصویر: خانواده های گریان دو مرد که در ملاً عام حکم اعدامشان اجرا می شود. علیرضا مافیها و محمدعلی سروری به دلیل زورگیری و سرقت پولی معادل ۲۵ دلار، به محاربه متهم و به اعدام محکوم شدند.

شیوه های استفاده شده برای اعدام در ملاً عام: مرگ بر اثر خفگی طولانی

Photo : Reza Zirakpour

FARS NEWS AGENCY

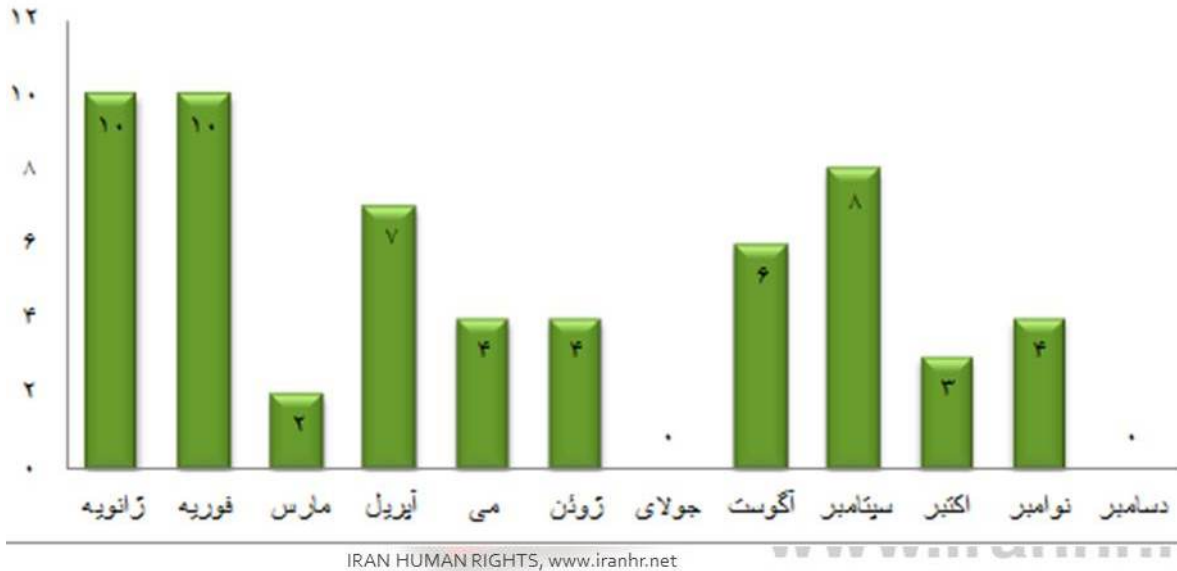
رایج ترین شیوه اجرای حکم اعدام در ملاً عام، استفاده از جرثقیل است. در این شیوه، فرد محکوم شده باید روی يك سکو بایستد. طنابی که به گردن او می اندازند به جرثقیل متصل است. با کشیدن سکو از زیر پای فرد و بالا کشیدن همزمان طناب با جرثقیل، بر اثر خفگی از طریق فشار به گلو، حکم اجرا می شود.

در برخی موارد مربوط به قصاص، مجریان حکم، افرادی از خانواده مقتول را تشویق به کشیدن سکو و مشارکت در اجرای حکم می کنند. (عکس صفحه ۱۶)

شرح عکس: نمونه هایی از اعدام با جرثقیل. در این روش معمولاً چند دقیقه طول می کشد تا فرد بر اثر خفگی جان بسپارد. از این رو نوعی شکنجه محسوب می شود.

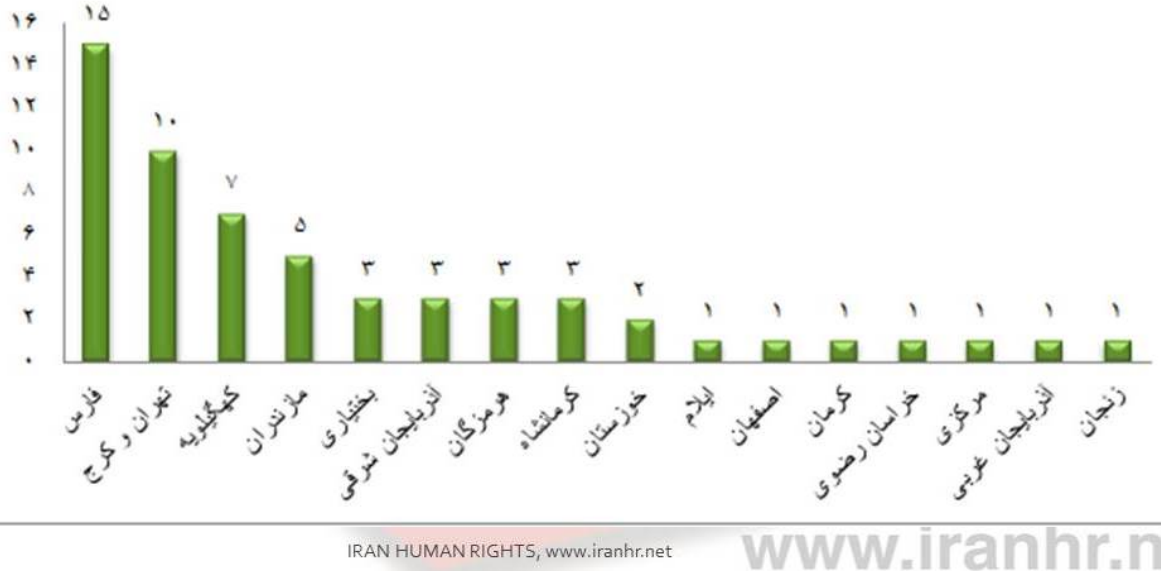

توزیع ماهیانه اعدام ملام در سال ۲۰۱۳

نمودار آمار ماهانه توزیع اعدام‌های در ملام در ایران. بیشتر احکام اجرا شده در نیمه نخست سال قرار دارد.

توزیع جغرافیایی اعدام ملام در سال ۲۰۱۳

نمودار مکانی توزیع اعدامها در ملام. همچون سال گذشته استان فارس بیشترین آمار اعدام در انظار عمومی را داراست. تهران، کرج و کهگیلویه، استانهای بعدی هستند.

اتهام ها

اتهامهای منجر به صدور حکم اعدام در قوانین جمهوری اسلامی ایران

چندین جرم در قوانین ایران حکم اعدام در پی دارد. نگهداری و حمل و نقل مواد مخدر، قتل نفس، تجاوز به عنف و محاربه مهمترین اتهامهای منجر به صدور حکم اعدام در سال ۲۰۱۳ بوده اند.

تاکید بر این نکته ضروری است که غیر شفاف بودن سیستم قضایی، دادرسی ناعادلانه، اعترافات اجباری، استفاده از شکنجه در پروسه اعترافگیری و ماهیت سیاسی و عدم استقلال سیستم قضایی از جمله موارد مهمی است که در تجزیه و تحلیلهای مربوط به مجازاتهای اعدام در ایران باید در نظر گرفته شود. به جزئیات این موضوعات در گزارشهای آتی پرداخته می شود.

مجازات مرگ در قوانین ایران

بیشتر اتهامهای منجر به مجازات مرگ، در قانون مجازات اسلامی به صورت مشروح آمده است اما برخی از اعدامها مثل مجازاتهای مرگ مرتبط با مواد مخدر مربوط به قوانین دیگر کیفری است.

در ماه آوریل ۲۰۱۳ قانون جدید مجازات اسلامی در مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در اول ماه می تاییدیه شورای نگهبان را دریافت کرد و در تاریخ ۲۹ می به دولت برای اجرا در يك دوره پنج ساله ابلاغ شد.

قانون مجازات اسلامی جدید تقریباً همه جرایم منجر به مجازات مرگ در نسخه پیشین این قانون را حفظ کرده و علاوه بر این در برخی موارد نیز به نظر می رسد آن را گسترش داده است.

قانون جدید در ماده ۲۲۰ در خصوص برخی از حدود، قانون مجازات را مسکوت گذاشته و آن را به ماده ۱۶۷ قانون اساسی ارجاع داده است. ماده ۱۶۷ قانون اساسی مقرر داشته که در موارد خلأ قانونی "قاضی موظف است کوشش کند حکم هر دعوا را در قوانین مدونه بیابد و اگر نیابد با استناد به منابع معتبر اسلامی یا فتاوی معتبر، حکم قضیه را صادر کند و نمی تواند به بهانه سکوت یا نقص یا اجمال یا تعارض قوانین مدونه، از رسیدگی به دعوا و صدور حکم امتناع ورزد."

۱- قانون مجازات اسلامی جدید و جرایم منجر به مجازات مرگ

الف) جرایم جنسی

زنا و زنا با محارم:

مجازاتهای مربوط به زنا برای مردان و زنان متفاوت است. مردان متهم به زنا در صورت اثبات اتهام، می توانند به دلیل ارتکاب زنا با زن پدر، زنا با مرد غیر مسلمان یا زن مسلمان و زنا با تحمیل و زور (تجاوز به عنف) حکم اعدام دریافت کنند. در خصوص زنان، مجازاتها با توجه به سایر قوانین طبق ماده ۲۲۴ تعیین می شود.

خیانت :

در صورت اثبات اتهام زنا با خارج از رابطه زناشویی برای مردان و زنان همسر دار، برای متهمان مجازات سنگسار در قانون پیش بینی شده (جزئیات بیشتر در پایین صفحه است).

روابط جنسی با همجنس:

قانون در مورد روابط جنسی با همجنس برای موقعیت فاعل و مفعولی تفاوت قائل شده است. قوانین مربوط به روابط جنسی همجنس با همجنس در فصل دوم قانون مجازات اسلامی سال ۱۳۹۱ به این شرح است: ماده ۲۳۲- لواط عبارت است از دخول اندام تناسلی مرد به اندازه ختنه‌گاه در دبر انسان مذکر. ماده ۲۳۳- حد لواط برای فاعل، در صورت عنف، اکراه یا دارا بودن شرایط احصان، اعدام و در غیر این صورت صد ضربه شلاق است. حد لواط برای مفعول در هر صورت اعدام است. تبصره ۱- در صورتی که فاعل غیر مسلمان و مفعول، مسلمان باشد، حد فاعل اعدام است. تبصره ماده ۲۳۵- در صورتی که فاعل غیر مسلمان و مفعول، مسلمان باشد، حد فاعل اعدام است. در مورد زنان لژیون، آنها در صورت اثبات جرم، طبق قانون در سه بار نخست به شلاق محکوم می‌شوند و در صورت تکرار و اثبات مورد چهارم، حکم اعدام دریافت می‌کنند. البته این نکته در قانون تصریح نشده اما در ماده ۱۳۶ در خصوص متهمانی با سابقه جرایم، به این موضوع اشاره شده است.

ب) محاربه

طبق ماده ۲۷۹ قانون مجازات اسلامی محاربه (جنگ علیه خدا) عبارت از کشیدن سلاح به قصد جان، مال یا ناموس مردم یا ارباب آنها است، به نحوی که موجب ناامنی در محیط گردد. طبق ماده ۲۸۱ راهزنان، سارقان و قاچاقچیان که دست به سلاح ببرند و موجب سلب امنیت مردم و راهها شوند محاربند.

طبق ماده ۲۸۲ حد محاربه یکی از مجازاتهای اعدام، صلب، قطع دست راست و پای چپ و نفی بلد است.

طبق قانون مجازات اسلامی پیشین که تا ماه می ۲۰۱۳ لازم الاجرا بود، بسیاری از افرادی که با گروه‌های سیاسی خارج از کشور - حتی برخی گروه‌های مخالف خشونت- ارتباط داشتند متهم به محاربه شدند. قانون مجازات اسلامی جدید چنین روابطی را تحت واژه عمومی "فساد فی الارض" گنجانده است.

فساد فی الارض و اغتشاش (بغی)

قانون جدید مجازات اسلامی در ماده‌های ۲۸۶ و ۲۸۷ گستره وسیعی از اتهامها را در زیر واژه "فساد فی الارض و بغی" به معنای اغتشاش و شورش) گنجانده و بدون مشخص کردن تفسیر و مصادیق این اتهامها برای کل این اتهامها مجازات اعدام را در نظر گرفته است.

ماده ۲۸۶ تصریح کرده است که: « هرکس به‌طور گسترده، مرتکب جنایت علیه تمامیت جسمانی افراد، جرائم علیه امنیت داخلی یا خارجی کشور، نشر اکاذیب، اخلال در نظام اقتصادی کشور، احراق و تخریب، پخش مواد سمی و میکروبی و خطرناک یا دایر کردن مراکز فساد و فحشا یا معاونت در آنها گردد به گونه‌ای که موجب اخلال شدید در نظم عمومی کشور، ناامنی یا ورود خسارت عمده به تمامیت جسمانی افراد یا اموال عمومی و خصوصی، یا سبب اشاعه فساد یا فحشا در حد وسیع گردد مفسد فی الارض محسوب و به اعدام محکوم می‌گردد.»

همچنین طبق ماده ۲۸۷ این قانون « گروهی که در برابر اساس نظام جمهوری اسلامی ایران، قیام مسلحانه کند باغی

محسوب می‌شود و در صورت استفاده از سلاح، اعضای آن به مجازات اعدام محکوم می‌گردند.»

پ) قتل و قصاص

قصاص، مجازات مثل به مثل قتل نفس که در قانون مجازات اسلامی جدید در فصل سوم به آن پرداخته شده و همچنان قواعد قانون پیشین را داراست.

در برخی شرایط مثل وقتی که قاتل پدر یا جد پدری باشد، یا زمانی که مردی همسر و معشوق همسرش را در حین ارتکاب زنا به قتل برساند، یا زمانی که کسی متجاوز را به قتل می‌رساند یا کسی را که تجاوز او قریب الوقوع است، قصاص به مرتکب قتل تعلق نمی‌گیرد و او از مجازات اعدام معاف می‌شود.

مشروح مواد قانونی مربوط به قصاص و معافیت از قصاص در فصل سوم قانون جدید و تحت عنوان شرایط عمومی قصاص ذکر شده است.

در همین فصل ماده ۳۱۰ تصریح کرده است که کشتن مسلمان توسط غیر مسلمان منجر به قصاص می‌شود اما در صورتی که قاتل «مسلمان، ذمی، مستأمن، معاهد»¹⁹ و قربانی غیر مسلمان غیر «ذمی، مستأمن و معاهد» باشد از قصاص معاف می‌شود و باید تحت مجازاتهای تعزیری، حکم صادر شود.

یکی از ایرادهای وارد شده به قانون قصاص، تشویق پنهان افراد به دلیل معافیت از مجازات است. به طور مثال یکی از مسائل موثر در ارتکاب قتل‌های ناموسی، فرار از مجازات پدر و جد پدری است.

تبعیض مجازات بر اساس دین و مذهب افراد نیز انتقاد دیگری است که به این قانون وارد است.²⁰

توجه؛ اگر مسلمانی مرتکب قتل غیر مسلمانی شود، قصاص نمی‌شود. با توجه به تبعیض دینی در ایران و تهدیدهایی که همواره علیه اقلیت‌های دینی مثل بهاییان وجود داشته، معاف شدن از قانون، با وجود نفرت پراکنی مداوم و سازماندهی شده علیه پیروان این دین، می‌تواند انگیزه خصمانه‌ای را در مسلمانان افراطی ایجاد کند که اقدام به حذف و ترور پیروان این دین کنند.²¹ اتفاقی که مصداق‌های آن دستکم در دو مورد در سال ۲۰۱۳ رخ داده و منجر به کشته شدن فرد بهایی شده است. در ۲۳ آوریل سعیدالله اقدسی در خانه اش در میاندوآب به قتل رسید²² و عطاءالله رضوانی نیز در ۲۴ ماه آگوست در بندرعباس هدف گلوله قرار گرفت²³. هیچ یک از این قتلها در سیستم قضایی ایران در روندی عادلانه پی‌گیری و بررسی نشدند.²⁴

ت) جرایم دیگر مذهبی

توهین کنندگان و ناسزادهندگان به پیامبر اسلام و ۱۴ معصوم در صورتی که در عالم مستی یا جنون نباشند طبق ماده ۲۶۲ قانون جدید مجازات اسلامی حکم اعدام دریافت می‌کنند.

اخیرا دیوان عالی حکم اعدام جوانی به نام روح الله توانا را با اتهام "سب النبی" تایید کرده است.²⁵

ارتداد، جادوگری و سحر و امثال اینها در قانون جدید مسکوت گذاشته شده اند. البته در مورد ارتداد اگر ارجاع داده شود به

¹⁹ <http://isfahanbar.org/vdcd2f0o6yt0k.a2y.html>

²⁰ <http://www.nedayeazadi.net/1392/07/5738>

²¹ <http://cshr.org.uk/human-rights-portal/1823>

²² [HRANA: Lack of investigation in murder case of a Bahai citizen](http://www.bbc.co.uk/persian/iran/2013/08/130819_u04_bahai_rezvani_killing.shtml)

²³ http://www.bbc.co.uk/persian/iran/2013/08/130819_u04_bahai_rezvani_killing.shtml

²⁴ <http://www.radiozamaneh.com/125291>

²⁵ http://www.bbc.co.uk/persian/iran/2014/02/140220_u07_rohollah_tavana_human_rights_campaign.shtml

ماده ۱۶۷ قانون اساسی می تواند دست قضات را برای استفاده از دستورات اسلامی در فتاوی فقها باز بگذارد که در این صورت حکم ارتداد، اعدام پیش بینی شده است.

ث) تکرار جرم

ماده ۱۳۶ قانون مجازات اسلامی در مورد جرایم مربوط به حدود تصریح کرده است که هرگاه کسی سه بار مرتکب یک نوع جرم موجب حد شود و هر بار حد آن جرم بر او جاری گردد، حد وی در مرتبه چهارم اعدام است. در ماده ۲۷۸ حد سرقت پس از چهار بار اجرای احکام سرقت، اعدام است.

در قانون فصل مربوط به مجازات حدود از ماده ۲۲۰ تا ۲۸۸ را شامل می شود که این گزارش تنها مجازاتهای منجر به قتل را در نظر گرفته است. از جمله زنا، زناي محصنه، مساحقه، لواط، قوادی، سب النبی، سرقت، نوشیدن الکل، تهمت زنا و قوادی، محاربه، فساد فی الارض و اغتشاش.

ج) سنگسار

قانون مجازات سنگسار را برای زن و مردی که رابطه جنسی خارج از ازدواج دارند، حفظ کرده با این وجود امکان جایگزین کردن آن با اعدام را مطرح و تصمیم به اجرای آن را به عهده سیستم قضایی نهاده است: «در زنا برای زانی محصن و زانیه محصنه رجم است. در صورت عدم امکان اجرای رجم با پیشنهاد دادگاه صادرکننده حکم قطعی و موافقت رئیس قوه قضائیه چنانچه جرم با بینه ثابت شده باشد، موجب اعدام زانی محصن و زانیه محصنه است و در غیر این صورت موجب صد ضربه شلاق برای هر يك می باشد.»

چ) نوجوانان و اعدام

اگرچه قانون مجازات اسلامی جدید در ماده های ۸۹ و ۹۰ به اصلاحات قضایی و قوانین تنبیهی جایگزین در مورد اعدام نوجوانان اشاره کرده، اما در ماده ۹۱ به صراحت مجازات حدود و قصاص را از اعدام جدا کرده است. این در حالی است که دستکم در هفت سال گذشته، بیشترین آمار اعدامهای نوجوانان، قصاص بوده است و گزارش دهندگان عمدتاً اجرای حکم را مورد گزارش قرار می دهند نه عنوان حقوقی یا شرعی آن را. به طور مثال در بسیاری از موارد تقیکی در خبرها بین مجازات مرگ با اعدام یا مجازات مرگ با قصاص وجود ندارد.

ماده ۹۱- در جرایم موجب حد یا قصاص هرگاه افراد بالغ کمتر از هجده سال، ماهیت جرم انجام شده و یا حرمت آن را درک نکنند و یا در رشد و کمال عقل آنان شبهه وجود داشته باشد، حسب مورد با توجه به سن آنها به مجازاتهای پیش بینی شده در این فصل محکوم می شوند. تبصره- دادگاه برای تشخیص رشد و کمال عقل می تواند نظر پزشکی قانونی را استعلام یا از هر طریق دیگر که مقتضی بداند، استفاده کند.

اگرچه ماده ۱۴۶ قانون مجازات اسلامی مسوولیت کیفری را از افراد نابالغ سلب کرده، اما ماده ۱۴۷ همچون قانون پیشین مجازات اسلامی، در مورد سن بلوغ و مسوولیت کیفری تصمیم گرفته و سن بلوغ دختران را ۹ سالگی و سن بلوغ پسران را

۱۵ سالگی قرار داده است.

علاوه بر تصریح قانون، موسی قربانی عضو کمیسیون حقوقی مجلس نیز که در مراحل تدوین تصویب قانون مجازات اسلامی جدید نقش داشته در گفت و گویی گفته است که: «اصل این قانون بر اجرای حکم قصاص و حدود است مگر در مواردی که نوجوان در شرایطی بوده که از جرم بودن عملش آگاهی نداشته باشد. وی در عین حال اظهار کرد: در مقابل اگر یک نوجوان با علم و آگاهی اقدام به قتل کند، طبق روال قبلی حتی در صورت داشتن سن کمتر از ۱۸ سال در کانون اصلاح و تربیت می ماند تا بعد از رسیدن به سن قانونی، قصاص شود.»²⁶

در سال ۲۰۱۳ نیز نوجوانان در زندان یا در کانونهای اصلاح و تربیت در انتظار سن رسیدن به مجازات مرگشان (اعدام در ۱۸ سالگی) ماندند.

۲- اعدام در سایر قوانین: حکم مرگ برای اتهامهای مرتبط با مواد مخدر

علاوه بر قانون مجازات اسلامی، مجازات اعدام در قوانین دیگری نیز وجود دارد. از جمله قانون مبارزه با مواد مخدر می شود.

قانون مبارزه با مواد مخدر در چهار مورد، مجازات مرگ پیش بینی کرده است که عبارتند از: کاشت خشخاش، گیاه کوبکین دار و شاهدهانه به قصد تولید مواد مخدر، قاچاق بیش از پنج کیلو گرم تریاک و حشیش به ایران، خرید، نگهداری، حمل و نقل یا پنهان کردن بیش از پنج کیلوگرم تریاک و سایر مواد مخدر (مجازاتها شامل سه مورد است) قاچاق به ایران، خرید و فروش، تولید توزیع و صادرات بیش از ۳۰ گرم هروئین، مورفین، کاکوئین و مشتقات آنها.

محرومیت از حق درخواست تجدید نظر

قانون مبارزه با مواد مخدر، به وضوح حق تجدیدنظرخواهی محکومان را که از حقوق پایه ای حقوق بشری در قوانین بین المللی است، نادیده گرفته است.

در ماده ۳۲ از این قوانین، زندانیان محکوم به مرگ به دلیل اتهامهای مرتبط با مواد مخدر، حق تجدیدنظرخواهی ندارند. تنها دادستان کل یا رئیس دیوان عالی قضایی می تواند در حکم این محکومان به مرگ، تجدید نظر کند. آنچه در عمل اتفاق افتاده و می افتد این است که رئیس دیوان عالی در چنین مواقعی درگیر چنین پرونده هایی نمی شود و دادستان، خود در مقام بی طرفی برای کاهش یا تبرئه محکومان نیست، زیرا او خود در مقامی است که درخواست صدور حکم را برای متهم می کند.

اعدامهای سال ۲۰۱۳ بر اساس اتهامها

عدم شفافیت، دادرسی غیر عادلانه، اعتراف اجباری و استفاده از شکنجه و ماهیت سیاسی سیستم قضایی از جمله مواردی هستند که بر رویه قضایی متهمان منجر به اعدام تاثیر می گذارد. اتهامهایی که در این گزارش تحلیل شده اند، اتهامهایی هستند که در پرونده های قضایی این افراد عنوان شده است و از صحت این اتهامات اطلاعی در دست نیست.

مقاله ای اخیراً در برخی از روزنامه ها و سایتهای خبری منتشر شده بود، مبنی بر اینکه يك فرد که به دلیل اقرار به قتل نفس، حکم اعدام دریافت کرده بود و ۴۸ ساعت پیش از اجرای حکم، بی گناهی او ثابت شد. این سندی است بر دادرسی غیر

²⁶ <http://www.maavanews.ir/Default.aspx?tabid=4355&articleType=ArticleView&articleId=70835>

عدالانه و اعتراف اجباری زیر شکنجه. 27, 28

البته بررسی دادرسی عدالانه، موضوع این گزارش نیست و دادرسیهای منجر به اعدام صرفاً به لحاظ آماری مورد بررسی قرار گرفته است.

روزنامه جام جم²⁹ از «اثبات بی گناهی یک محکوم به اعدام ۴۸ ساعت قبل از اجرای حکم» در پی بازداشت اتفاقی متهم اصلی خبر داده است. این روزنامه نوشته است با اثبات بی گناهی مردی که شش سال پیش به اتهام قتل شاگرد مغازه‌اش بازداشت و به اعدام محکوم شده بود، معلوم شد که از ترس کشته شدن در بازداشتگاه به قتل اقرار کرده است. این محکوم به اعدام بی‌گناه گفته است که بر اثر «ضرب و جرح» ماموران نیروی انتظامی در حین بازداشت مجبور به اعتراف دروغین شده است. در طول این شش سال تمام موهای سفید شد، زخم طلاق گرفت و تنها پسر هم معتاد شده است. پدرم مغازه تعویض روغنی ام را فروخت و همه را خرج وکیل کرد.

نمودارهای پایین نشانگر اتهامهای منجر به اعدام در سال ۲۰۱۳ است.

نمودار اول بر اساس اعدامهای اعلام

شده توسط منابع رسمی و نمودار دوم

کل احکام اجرا شده اعدام از هر دو منبع

رسمی و غیر رسمی را در بر می

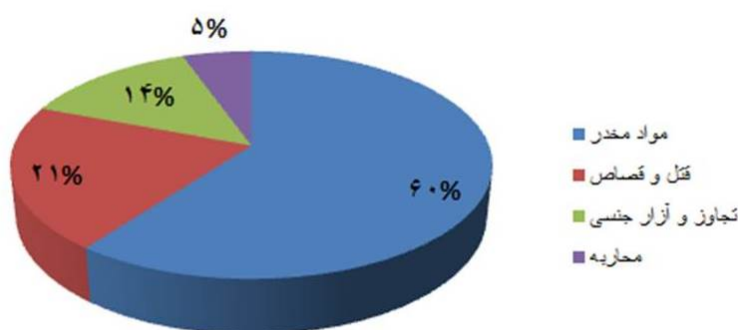
گیرد.

قابل توجه است که در نمودار مربوط به

هر دو منبع، علت و اتهام وارد شده در

۱۷ درصد از موارد مشخص نیست.

اتهام های اعدام های رسمی در سال ۲۰۱۳

اتهامهای مربوط به مواد مخدر،

قصاص، تجاوز به عنف و محاربه به

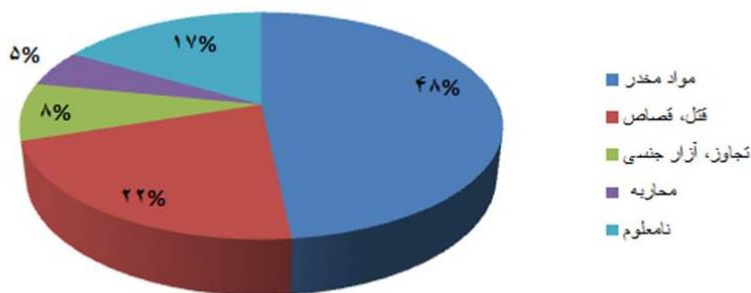
ترتیب بیشترین اتهامهای منجر به حکم

مجازات مرگ در سال ۲۰۱۳ بوده اند.

در این نمودار اتهام محاربه، افساد فی

الارض را نیز در بر می گیرد.

اتهام های کل اعدام ها در سال ۲۰۱۳

حدود ۱۷ درصد از اتهامهای کل

اعدامها به دلیل اعلام نشدن از سوی

منابع رسمی و غیر رسمی و شفاف

نبودن سیستم قضایی، علت نامشخص

دارند.

²⁷ <http://iranhr.net/2013/12/proved-innocent-48-hours-before-execution-had-been-tortured-to-confess/>

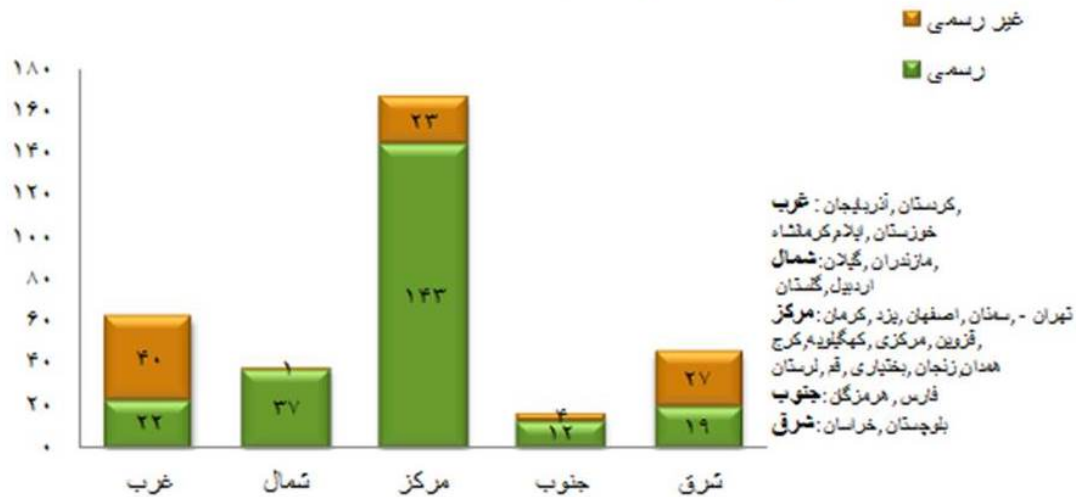
²⁸ <http://iranhr.net/persian/?p=751>

²⁹ <http://www.magiran.com/npview.asp?ID=2871124>

اعدامهای مرتبط با مواد مخدر

سال ۲۰۱۳ همچون پنج سال پیش از آن بالاترین رقم اعدامها را در رده اتهامهای مرتبط با مواد مخدر ثبت کرده است. دستکم ۳۲۸ مورد اعدام به دلیل محکومیت به جرایم مرتبط با مواد مخدر اعلام شده است. تمامی متهمان مربوط به موادمخدر در دادگاه های انقلاب و به صورت غیر علنی محاکمه شدند و هویت بیشتر آنها توسط مطبوعات رسمی اعلام نشده است. سازمان حقوق بشر ایران همچنان گزارشهایی مربوط به دادرسی غیر عادلانه و استفاده از شکنجه در مراحل دادرسی این متهمان دریافت کرده است. مقامهای ایرانی ادعا می کنند که این اعدامها در راستای مبارزه با قاچاق بین المللی مواد مخدر صورت می گیرد. اخیراً رئیس قوه قضائیه آقای صادق لاریجانی اعلام کرده است که بیشتر این قاچاقها به مقصد امریکا و اروپا حمل می شوند.³⁰ طبق اطلاعات آماری سازمان حقوق بشر ایران بیشتر متهمان به قاچاق و نگهداری مواد مخدر در استانهای مرکزی دستگیر و محکوم به اعدام شده اند و نه در استانهای مرزی. (نمودار زیر)

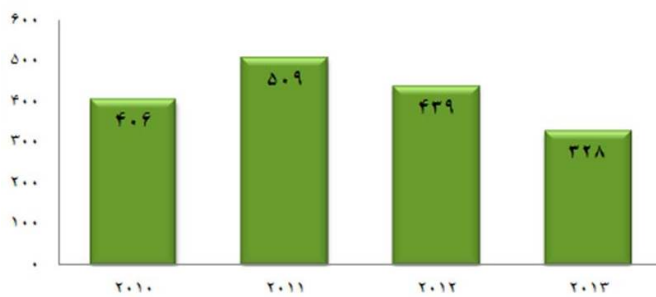
توزیع جغرافیایی اعدام های مرتبط با مواد مخدر

IRAN HUMAN RIGHTS, www.iranhr.net

www.iranhr.r

اعدام های مرتبط با مواد مخدر ۲۰۱۰-۲۰۱۳

IRAN HUMAN RIGHTS, www.iranhr.net

www.irann

نمودار بالا توزیع مکانی اعدامهای مربوط به اتهامهای مرتبط با مواد مخدر در سال ۲۰۱۳ را نشان می دهد. بیشتر اعدامها در استانهای مرکزی ایران بوده است.

اعدامهای مربوط به مواد مخدر در چهار سال گذشته

نمودار سمت چپ بر اساس گزارشهای منتشر شده سازمان حقوق بشر ایران در سالهای ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۳ تنظیم شده است که کاهش ۲۵ درصدی

³⁰ <http://www.khabaronline.ir/detail/288914/society/judiciary>

اعدامهای مرتبط با مواد مخدر نسبت به سال ۲۰۱۲ را نشان می دهد. کاهش نسبی آمار اعدامهای مرتبط با مواد مخدر می تواند نشانگر حساس شدن جامعه جهانی به اجرای مجازات مرگ توسط مقامهای ایرانی برای مبارزه با مواد مخدر و همکاری دفتر جرایم و مواد مخدر سازمان ملل در این زمینه با کشور ایران توجیه شود.

در دو سال گذشته سازمان حقوق بشر ایران و دیگر نهادهای حقوق بشری بارها از دفتر جرایم و مواد مخدر سازمان ملل خواسته اند که همکاری شان با ایران را مشروط به توقف مجازات اعدام برای متهمان مواد مخدر کنند.

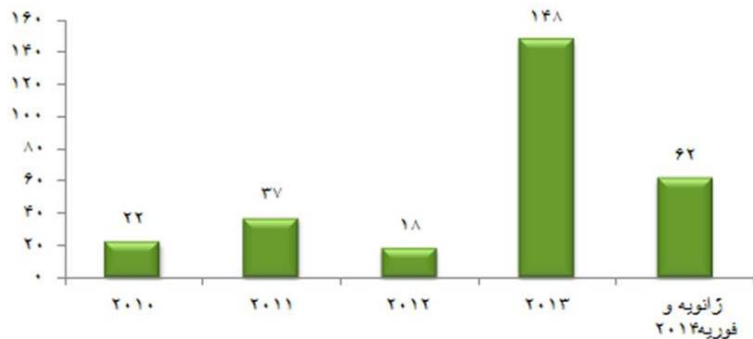
در سال ۲۰۱۳ دولت دانمارک تمامی حمایتهای مالی اش به برنامه های دفتر جرایم و مواد مخدر سازمان ملل در ایران را به دلیل مشارکت نکردن در اعدام صدهائفر در ایران، قطع کرد³¹،³². کشورهای دیگر نیز همچون ایرلند و نروژ کار به همین صورت عمل کردند³³. روند کاهش اعدامهای مواد مخدر را باید در آینده مورد تحقیق قرار داد. زیرا با وجود کاهش تعداد این اعدامها هنوز سالانه صدها نفر به دلیل اتهامهای مرتبط با مواد مخدر با مجازات مرگ روبه رو می شوند.

توجه به این موضوع ضروری است که بر اساس حقوق بین الملل مجازات مرگ تنها برای جرمی جدی ترین جرایم کیفری در نظر گرفته شده است که این موضوع جرایم مرتبط با مواد مخدر را دربر نمی گیرد. سازمان حقوق بشر ایران همچنان بر پایان دادن به مجازات مرگ برای جرمهای مربوط به مواد مخدر در همه جای دنیا پافشاری می کند.

قصاص

در قانون مجازات اسلامی مجازات قتل نفس، قتل قصاص نام دارد. در سال ۲۰۱۳ دستکم ۱۴۸ نفر با اتهام قتل اعدام شده اند. این آمار هشت برابر تعداد اعدام شدگان دوره مشابه در سال گذشته است. این ارقام بالاترین درصد افزایش تعداد اعدام شدگان با موضوع مشخص قصاص را در سالهای پیش نشان می دهد. این روند تاکنون در سال ۲۰۱۴ نیز ادامه داشته است. فقط در دو ماه نخست سال ۲۰۱۴ میلادی، تعداد حکمهای اجرا شده قصاص، ۶۲ نفر است که بیش از سه برابر تعداد کل احکام اجرا شده سالهای ۲۰۱۱ و ۲۰۱۲ بوده است. (نمودار زیر)

اعدام های مرتبط با قتل- قصاص
۲۰۱۴-۲۰۱۰

مشخص نیست که بالا نگه داشتن ارقام اعدام در ایران آیا يك سياست برنامه ریزی شده است یا این موضوع صرفاً يك اتفاق قضایی است اما با این وجود باید به کاهش نسبی آمار در يك بخش، و افزایش ناگهانی هشت برابری اجرای حکم اعدام در بخش دیگر با تردید نگریست.

این موضوع وقتی مهمتر جلوه می کند که آمار، نشان دهنده توزیع مکانی و سیستماتیک توازن

تعداد آمارها در کل کشور است و تنها به يك منطقه يا استان محدود نمی شود.

در سال گذشته گزارشهای متعددی مبنی بر توجه خاص سیستم قضایی به موضوع قصاص ثبت شده است. به طور مثال در سفر رئیس قوه قضائیه به گرگان داشت، حجت الاسلام کولایی رئیس شعبه ۱۰۷ دادگاه عمومی، جزایی گرگان گفت که بیش از ۹۰ پرونده قصاص برای دریافت استیذان به دفتر رئیس قوه قضائیه ارسال شده است.³⁴

گرگان شهری با جمعیت حدوداً متوسط در ایران است و درخواست اجرای حکم برای ۹۰ نفر با توجه به اینکه در کل کشور در سال گذشته ۱۴۸ حکم قصاص به اجرا درآمده، سوال برانگیز است.

بر اساس قوانین ایران در موارد مربوط به قتل، قصاص حق اولیاء دم است. در بسیاری از موارد مقامهای قضایی افراد خانواده را برای مشارکت در اجرای حکم تشویق می کنند. سازمان حقوق بشر ایران مشارکت افراد در اجرای حکم، که يك وظیفه اجرایی- حکومتی است را مغایر با حقوق بین الملل می داند.

در تاریخ ۵ اکتبر ۲۰۱۳ دو مرد با مشخصات م- س ۳۷ ساله و الف-ت ۳۳ ساله به اتهام قتل چهار نفر از اعضای يك خانواده

در بابل در ملاً عام در بلوار مادر شهاب‌نیای به دار آویخته شدند و حکم اعدام توسط پدر یکی از مقتولان در ملاً عام اجرا شد.

سخنگوی سازمان حقوق بشر ایران با اعلام اینکه شریک کردن افراد داغدیده ای که عضوی از خانواده شان قربانی قتل شده، خلاف قواعد و حقوق بین الملل است، در این گزارش تاکید کرده است که این شیوه، ترویج فرهنگ خشونت، انتقامجویی و قتل نفس است.³⁵

محاربه و فساد فی الارض:

در سال ۲۰۱۳، ۲۹ نفر با اتهام محاربه و فساد فی الارض اعدام شدند. در بین این افراد از کسانی که با اتهام مبارزه مسلحانه دستگیر شده بودند وجود داشت تا وابستگی به گروه های سیاسی اپوزیسیون و متهمان به تروریسم. بیشتر اعدام شدگان این

³⁴ <http://ebrat.ir/?part=news&inc=news&id=52725>

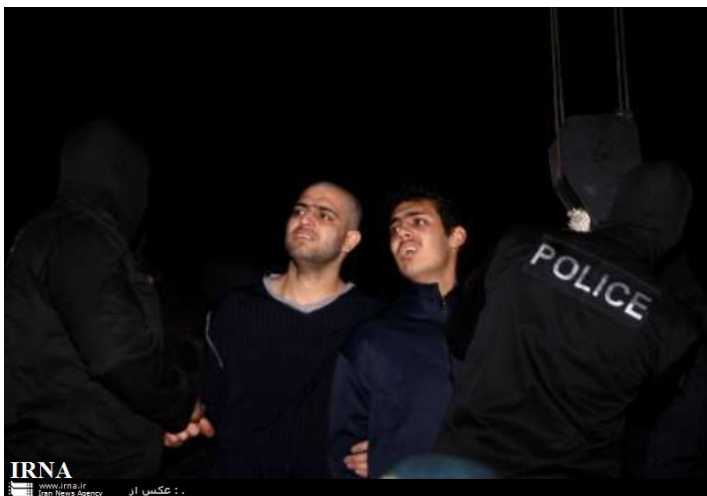
³⁵ <http://iranhr.net/persian/?p=694>

دسته، از گروه های انتیکی و از مناطق بلوچستان، کردستان و مناطق عرب نشین ایران بودند. برای جزئیات بیشتر به بخش "گره های انتیکی" مراجعه شود.

محکومیت به دلیل محاربه به اتهام زورگیری

دو مرد جوان به نامهای محمدعلی سروری ۲۰ ساله و علیرضا مافیها ۲۳ ساله، در تاریخ ۲۰ ژانویه ۲۰۱۳ در تهران در ملاعام به دار آویخته شدند. این دو فرد بعد از اقدام به زورگیری در یکی از خیابانهای تهران در تاریخ اول دسامبر ۲۰۱۲ دستگیر شدند.

ویدیویی که در يك تلویزیون مدار بسته این صحنه را ثبت کرده بود و چندی بعد در یوتیوب منتشر شد، چهار مرد را در حال زورگیری از يك مرد نشان می دهد. در دست یکی از حمله کنندگان چاقویی است. او دو هفته بعد، دستگیر شده و توسط دادگاهی در تهران به محاربه (جنگ با خدا) و فساد فی الارض متهم و به اعدام محکوم می شود. پنج هفته بعد، حکم در ملاعام اجرا می شود.

یکی از مردان جوان محکوم شده، می گوید: « می دانم که اشتباه کرده ام. اما فکر نمی کردم که مجازات چنین کاری اعدام است.»
خبرگزاری مهر در ایران گزارش کرد که بدن اعدام شدگان، ۱۷ دقیقه بعد از اجرای حکم، همچنان بردار بود.

و جام نیوز نوشت³⁶: «علیرضا معروف به چرخنگ و محمد علی تا ساعت ۵ بامداد دیروز نمی دانستند که قرار است حکم مجازاتشان تا ساعتی دیگر به اجرا درآید. آنها به گفته یکی از مقامات دادسرای امور جنایی تهران حدود ساعت ۵ وقتی فهمیدند که قرار است به دار آویخته شوند فرصت نوشتن چند خطی به عنوان وصیتنامه یافتند.

محمد علی فقط ۴ خط برای خانواده اش نوشت و علیرضا یک صفحه و نیم. آنها در حالی تن به طناب سفید دو جرتفیل سفید و نارنجی سپردند که هیچ کدام از نعمت داشتن پدر برخوردار نبودند و دیروز صبح نیز هیچ کس از اعضای خانواده آنها به بدرقه شان نیامده بود. تا روز نهم دی ماه هیچ کس نمی دانست که متهمان ردیف اول و دوم دیروز پذیرای حکمی شدند که فقط ۳۷ روز بعد از صدور به اجرا درآمده بود.»

³⁶ <http://jamnews.ir/detail/News/143761>

اقلیتهای اتنیکی :

اتهامهایی همچون محاربه و فساد فی الارض به طور معمول علیه گروه های سیاسی مسلح و وابستگان سیاسی این گروه ها به کار می رود. با این وجود به کارگیری چنین اتهامهایی علیه فعالان اجتماعی و مدنی بعید نبوده است. اعضای گروه های اتنیکی همچون بلوچها، کردها و عربها بیشتر در این گروه از متهمان قرار دارند. در مورد اغلب این متهمان خبرهایی مبنی بر اعترافگیری زیر شکنجه، دادرسی و محکومیتهای غیر عادلانه گزارش شده است.

اعدام چهار فعال عرب اهوازی

اعدام مخفیانه چهار فعال عرب اهوازی وقتی مورد توجه واقع شد که گروه های حقوق بشر و رسانه های متعددی در خارج از کشور آن را پوشش دادند.³⁷

قاضی عباسی، عبدالرضا امیرخانافره، عبدالامیر مجدی و جاسم مقدم پناه در تاریخ ۱۵ آگوست ۲۰۱۲ در شعبه ۱ دادگاه انقلاب اهواز به اعدام محکوم شدند.

جرم آنها محاربه و فساد فی الارض اعلام شد و دیوان عالی کشور حکم اعدام را در تاریخ فوریه تایید کرد. هر چند که به گفته ای به نقل از وکیل عبدالرضا امیرخانافره پروسه این دادرسی تکمیل نشده بود.

این اتهامها مربوط به تیراندازی هایی بود که منجر به کشته شدن یک افسر پلیس و یک سرباز شد. در ۱۳ فوریه ۲۰۱۳، شعبه ۳۲ دیوان عالی کشور حکم اعدام هر چهار نفر را تایید کرد.

همه این چهار نفر هرگونه دخالت در این تیراندازیا را رد کردند و اعلام کردند که اعتراف آنها اجباری و تحت فشار شکنجه بوده است.

با این وجود در هیچ يك از مراحل دادرسی؛ نه در دادگاه انقلاب اهواز و نه دیوان عالی ادعای اعتراف بر اثر شکنجه، مورد بررسی و توجه قرار نگرفت.³⁸

مقامهای ایران سوم نوامبر، این زندانیان اهوازی را از زندان کارون، جایی که در آنجا بازداشت شده بودند به زندانهای انفرادی دستگاه امنیتی منتقل کرده و تا زمان اعدام بدون حق دسترسی به وکیل یا ملاقات خانواده هایشان نگه داشتند.

این اعدامها طبق گزارشهای متفاوت اعلام شده در فاصله بین سوم نوامبر تا اول دسامبر در بی خبری خانواده های این زندانیان و وکلایشان اجرا شده است. جسد ها به خانواده ها هرگز تحویل داده نشد و حتا ایشان از حق سوگواری برای عضو اعدام شده خانواده محروم شدند.

³⁷ <http://iranhr.net/2013/12/iran-human-rights-condemns-execution-of-four-ahwazi-political-prisoners-3/>

³⁸ [Amnesty International: Ahwazi Arab men at risk of imminent execution- 4 October 2013](http://www.amnesty.org/en/news/ahwazi-arab-men-at-risk-of-imminent-execution-4-october-2013)

فعلان عرب در خطر اعدام

دو فعال عرب اهوازی با اتهامات مشابهی در ژانویه ۲۰۱۴ اعدام شدند. هادی راشدی و هاشم شعبانی دو عضو گروه فرهنگی الحوار و از فعالان مدنی بودند. سه عضو دیگر گروه الحوار محمدعلی عموری و دو برادر سید مختار البوشوکه و سیدجابر البوشوکه همچنان در معرض خطر اعدام قرار دارند.³⁹

اعدام زندانیان بلوچ

زندانیان بلوچ بالاترین رقم اعدام با اتهام محاربه و فساد فی الارض را دارا بودند.

۲۶ اکتبر ۲۰۱۳، ۱۶ زندانی بلوچ در زندان زاهدان اعدام شدند. دادستان دادگاه انقلاب استان سیستان و بلوچستان محمد مرزیه، اعدام این ۱۶ نفر را پاسخی به حمله روز قبل يك گروه مسلح به نام جیش العدل به یکی از پاسگاه های مرزی ایران اعلام کرد.⁴⁰

در این حمله ۱۴ مرزبان در نزدیکی شهر سراوان کشته شدند. این اعدامهای انتقام جویانه منجر به اعتراض گسترده جامعه بین المللی شد.⁴¹ مقامهای قضایی چندی بعد اعلام کردند که هشت نفر از افراد اعدام شده، متهم به محاربه و فساد فی الارض به خاطر عضویت در يك گروه مسلح در سیستان و بلوچستان دستگیر شده بودند. آنها همچنین اتهام هشت نفر دیگر را مرتبط با جرایم موادمخدری اعلام کردند.⁴²

روز بعد از اعدامهای زاهدان، يك زندانی بلوچ دیگر در زندان خرم آباد به اتهام محاربه از طریق عضویت در گروه جندالله اعدام شد.⁴³

اعدام زندانیان کرد

سه زندانی سیاسی کرد متهم به محاربه و فساد فی الارض در ماه های اکتبر و نوامبر ۲۰۱۳ اعدام شدند.

خانواده ها و وکلای هیچ يك از این سه زندانی، از اجرای حکم مطلع نبودند. یکی از این زندانیان **حبیب الله گلپری پور** بود که بامداد ۲۵ اکتبر از سلول انفرادی در زندان ارومیه به مکان نامعلومی منتقل شد و عصر همانروز حکم اعدام برای وی به اجرا درآمد. مقامهای ایرانی از تحویل دادن جسد حبیب الله به خانواده اش پس از اعدام امتناع ورزیدند.

³⁹ <http://iranhr.net/2013/08/danger-of-execution-for-ahwazi-arab-activists/>

⁴⁰ <http://www.farsnews.com/newstext.php?nn=13920804000374>

⁴¹ <http://iranhr.net/2014/01/un-rights-experts-urge-the-iranian-authorities-to-stop-the-executions/>

⁴² <http://www.farsnews.com/printable.php?nn=13920808000141>

⁴³ <http://iranhr.net/2013/10/two-more-executions-in-iran/>

حبیب الله گلپری پور در مارس ۲۰۱۰ در دادگاهی با محاکمه پنج دقیقه ای به اعدام محکوم شده بود. او در سپتامبر سال ۲۰۰۹ در شمال غربی ایران دستگیر شده و به خاطر همکاری با یک گروه اپوزیسیون کرد به نام پژاک (سازمان حیات کردستان) به محاربه و فساد فی الارض محکوم شد.

بر اساس مدارک دادگاه وی، او هر نوع فعالیت مسلحانه را رد کرده و در نامه ای به رهبر حکومت ایران، شرحی از شکنجه هایش در دوران بازداشت را گزارش کرده بود. اما این اظهارات هرگز در پرونده او مورد تحقیق قرار نگرفت.

در رای دادگاه او نوشته شده است که وی را در داخل خاک ایران به همراه صدها نسخه کتاب و مقالات مربوط به پژاک دستگیر شده بود. در این مدارک نامی از حمل یا نگهداری سلاح برده نشده است.

رضا اسماعیلی ۳۴ ساله، زندانی سیاسی کرد که روز ۲۷ اکتبر در زندان سلماس اعدام شد. اسماعیلی نیز همچون گلپری پور به محاربه به دلیل عضویت در پژاک محکوم شده بود.

شیرکو معارفی ۳۴ ساله، زندانی سیاسی کرد بانه ای، روز چهارم نوامبر در زندان سقر اعدام شد. او در منطقه مرزی بین ایران و عراق، در حال بازگشت از کردستان عراق، در سال ۲۰۰۸ دستگیر شده بود. شیرکو معارفی به اتهام محاربه به دلیل عضویت در سازمان کومله و اقدام علیه امنیت ملی به اعدام محکوم شد.

در عکس اختصاصی بولتن نیوز شیرکو معارفی را در کنار بهرام رضایی مشاهده می کنید.

شرح عکس: بولتن نیوز، یکی از سایتهای حامی حکومت ایران، اجرای این حکم را تایید کرده و روز بعد، یک عکس فتوشاپ شده از شیرکو معارفی که در حال حمل سلاح است را منتشر کردند⁴⁴. تصویر واقعی در سمت چپ مشاهده می شود.

هیوا تاب، حمید خوشنواز، کمال هاشمی، مسلم رشیدی و هیوا (چاله) روز ده اکتبر در زندان سنندج به دار آویخته شدند⁴⁵. اعدام این پنج نفر توسط منابع رسمی اعلام نشد. آنها همگی از اعضای سابق سپاه پاسداران بوده و به اتهام اعمال تروریستی

⁴⁴ Bultannews-5 November 2013

⁴⁵ <https://hra-news.org/fa/execution/1-15368>

و قتل روحانیان اهل تسنن در کردستان به اعدام محکوم شده بودند.

زندانیان کرد در معرض خطر اعدام

در حال حاضر دستکم ۱۲ زندانی کرد در معرض اعدام قرار دارند. سازمان حقوق بشر ایران پیش از این در مورد خطر اعدام چهار زندانی کرد اهل تسنن، به نامهای جمشید و جهانگیر (برادر) دهقانی، حامد احمدی و کمال مولایی که در سال ۲۰۰۹ دستگیر شده بودند، هشدار داده است. آنها نیز همراه با شش نفر دیگر به اتهام قتل روحانیون اهل تسنن کرد، دستگیر شده بودند در حالی که هرگونه مشارکت در این قتلها را رد کرده و گفته اند که دستگیری آنها پیش از این قتلها صورت گرفته است. این زندانیان در شعبه ۲۸ دادگاه انقلاب تهران به اتهام محاربه و اقدام علیه امنیت ملی به اعدام محکوم شدند⁴⁶.

نهادهای حقوق بشری همچنین در مورد خطر اعدام دو زندانی کرد، زانیار و لقمان مرادی ابراز نگرانی کرده اند. بنا به گزارشهای رسیده، این دو زندانی در زیر شکنجه به قتل فرزند امام جمعه مریوان و شرکت در عملیات مسلحانه یک گروه کرد اقرار کرده بودند. این افراد چندی بعد، اعلام کردند که اعترافهای مذکور در زندان و تحت شکنجه از ایشان اخذ شده و هرگونه ارتباطی با این قتلها را انکار کردند⁴⁷.

اعدامهای اعلام نشده در آذربایجان غربی

زندان ارومیه یکی از زندانیانی است با بیشترین اعدامهای اعلام نشده یا مخفیانه در سراسر ایران. بسیاری از زندانیان کرد و آذری در میان افراد اعدام شده در زندان ارومیه قرار دارند. (رجوع شود به اعدامهای غیررسمی)

اعدام نوجوانان بز هکار

سازمان حقوق بشر ایران در سال ۲۰۱۳ گزارشهایی مبنی بر اعدام دستکم ۹ نوجوان بز هکار دریافت کرده است. در تمامی ۹ مورد، زندانیان به اتهام قتل، به فصاص محکوم شده بودند. به جز یک مورد از این اعدامها که در یک روزنامه محلی گزارش شده بود⁴⁸، هیچ کدام از سایر موارد توسط منابع رسمی اعلام نشدند.

تایید سن دقیق افراد اعدام شده جزء موارد مهم شناسایی محکومان است و دسترسی به آن به دلیل عدم شفافیت، کاری خطرناک و مهم است.

جدا از گزارشهای منتشر شده، سازمان حقوق بشر ایران در سه مورد از این اعدامها دسترسی به منابع محلی قابل اعتماد داشته است:

⁴⁶ <http://iranhr.net/2013/10/four-kurdish-sunni-prisoners-of-conscience-in-imminent-danger-of-execution/>

⁴⁷ amnesty.org/en/news/iran-lives-two-kurdish-death-row-inmates-risk-amid-surge-executions-2013-10-28

⁴⁸ <http://iranhr.net/2013/09/execution-of-juveniles-in-iran-prisoner-executed-for-murder-committed-at-age-14/>

- پسر ۱۸ ساله ای به اسم مرتضی در ماه سپتامبر در زندان کازرون اعدام شد.
به گزارش يك روزنامه محلی و منابع سازمان حقوق بشر این پسر در زمان ارتکاب جرم ۱۴ ساله بود.
- پسری که تازه به سن ۱۸ سالگی رسیده بود در فوریه ۲۰۱۳ در زندان وکیل آباد مشهد به دار آویخته شد.
اتهام او قتل نفس بود و هنگام ارتکاب قتل به یقین زیر ۱۸ سال سن داشت. گزارشها حاکی از مصرف مواد روانگردان توسط او پیش از ارتکاب قتل هستند⁴⁹.

- ایرج نصیری در ۱۸ دسامبر ۲۰۱۳ در زندان ارومیه به دار آویخته شد. او متهم به قتل بود که در زمان پیش از ۱۵ سالگی مرتکب شده بود⁵⁰. او شش سال را در انتظار اجرای حکم در زندان گذراند. خبر این اعدام توسط ژانس خبری مکرمان منتشر شد ولی سازمان حقوق بشر ایران از طریق منابع محلی مستقل نیز صحت این خبر را دریافت کرد.

زنان

دستکم ۳۰ زن در سال ۲۰۱۳ در ایران اعدام شدند. ده مورد از این اعدامها توسط منابع رسمی گزارش شده است. هویت حدود ۷۰ درصد از افراد اعدام شده مشخص نیست از اینرو بر اساس اطلاعات موجود تشخیص هویت جنسی این افراد ممکن نیست.

فهرست کامل این ۳۰ نفر در پایان این گزارش پیوست شده است.
به گزارش گروه فعالان حقوق بشر و دموکراسی در ایران، يك زن به نام گیتی مرآمی ۳۴ ساله، روز ۲۲ ماه می پس از صد ضربه شلاق در زندان قرچک ورامین اعدام شد. جزئیاتی در مورد اتهامهای وی در دسترس نیست⁵¹.

چند نکته در مورد اعدام زنان در سال ۲۰۱۳:

- ۹ مورد از ۳۰ اعدام توسط منابع رسمی اعلام شده اند.
- ۲۱ مورد از افراد اعدام شده متهم به جرایم مربوط به مواد مخدر بوده اند.
- پنج نفر از آنان متهم به ارتکاب قتل شده بودند و در مورد اتهام سایرین اطلاعی در دست نیست.

اعدامهای اعلام نشده و مخفیانه

همچون سالهای گذشته سازمان حقوق بشر ایران صدها گزارش در مورد اعدامهایی که توسط منابع رسمی اعلام نشده اند، دریافت کرده است. برخی از این اعدامها به طور مخفیانه به اجرا درآمده اند. (برخی، بدون اطلاع خانواده یا وکیل چنانکه در قوانین ایران مقرر شده، اعدام شده اند و برخی از موارد اعدام، صرفاً گرچه توسط منابع رسمی اعلام نشده اند، اما خانواده یا وکیل از اجرای حکم مطلع شده اند.)

⁴⁹ <http://iranhr.net/2013/02/mass-executions-vakilabad-minor-executed/>

⁵⁰ <http://www.radiozamaneh.com/114747>

⁵¹ [HRDAI: Woman executed after being flogged 100 times](http://hrdal.org/Woman_executed_after_being_flogged_100_times)

این گزارش فقط شامل موارد است که با وجود عدم تایید منابع رسمی، توانسته اطلاعات کافی را از منابع محلی دریافت کند. از گزارشهایی که در این آمار قید نشده اند می توان به ۱۳۰ مورد، اجرای حکم اعدام اشاره کرد که با وجود دریافت اطلاعات اولیه، سازمان حقوق بشر ایران به دلیل اینکه نتوانست این اطلاعات را به تایید منابع دیگر برساند و نیز به دلیل غیر دقیق بودن برخی از اطلاعات اولیه، از انتشار این آمار و ارقام چشم پوشی کرد.

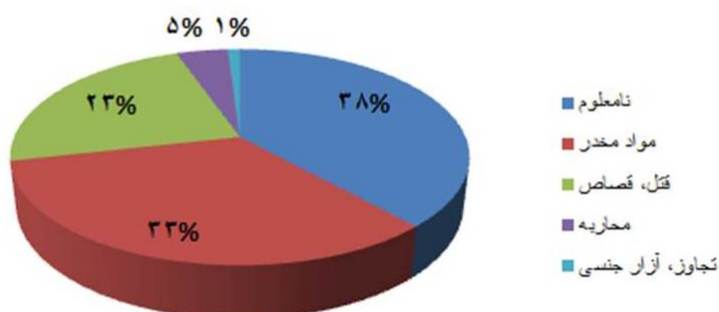
۲۱ زندان مختلف در سراسر ایران، اعدامهای مخفیانه یا غیر رسمی را انجام داده اند.

به جز زندانهای قزل حصار و رجایی شهر کرج که در آن زندانیانی از سراسر کشور نگهداری می شوند، بیشترین تعداد اعدامهای غیررسمی و مخفیانه در زاهدان (عمدتا زندانیان بلوچ) و زندان ارومیه (عمدتا زندانیان کرد و آذری) مربوط گروه های ائتیکتی هستند.

نکاتی در مورد اعدامهای غیررسمی یا مخفیانه در سال ۲۰۱۳

- دستکم حکم ۲۹۹ زندانی محکوم به اعدام به صورت مخفیانه یا غیررسمی به اجرا درآمده است.
- در مورد اتهامهای ۱۱۴ فرد اعدام شده یعنی ۳۸ درصد از کل اعدامهای غیررسمی یا مخفیانه، اطلاعات کافی در مورد اتهامها در دست نیست.
- ۳۳ درصد از سایر اعدامها مربوط به جرایم مواد مخدر و ۲۳ درصد مربوط به قصاص بوده است.
- ۷۰ درصد از اعدامهای مخفیانه و غیررسمی در نیمه دوم سال یعنی بعد از انتخابات ریاست جمهوری صورت گرفته است.
- تعداد قابل توجهی از اعدامهای مخفیانه یا غیررسمی مربوط به گروه های ائتیکتی بوده است.
- علاوه بر این آمار ۱۳۰ مورد گزارش شده، به دلیل دست نیافتن به اطلاعات تکمیلی در آمار قید نشده است.

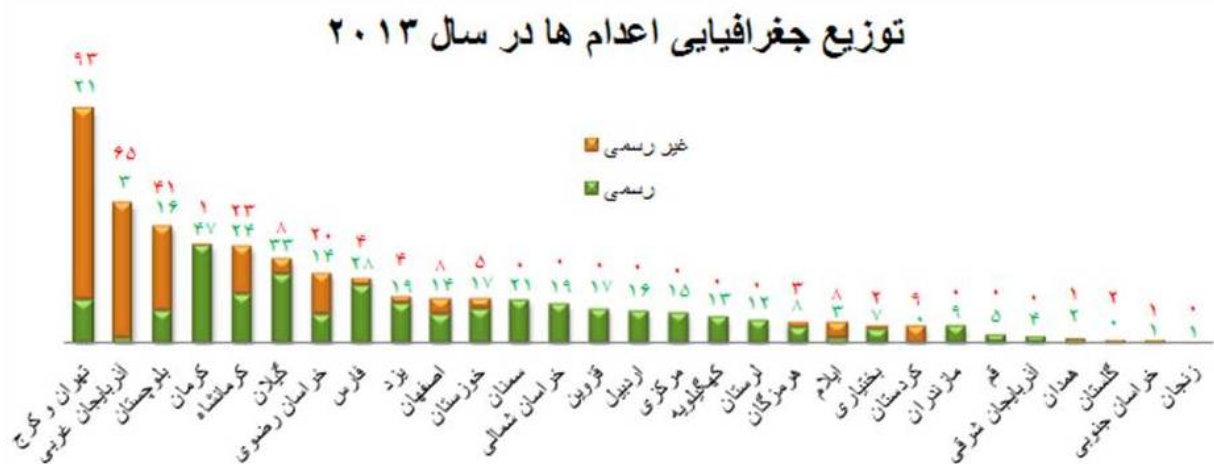
اتهام های مرتبط با اعدام های غیر رسمی در سال ۲۰۱۳

اتهامهای اعدامهای اعلام نشده

قاچاق مواد مخدر و قتل مهمترین اتهامهای منجر به اعدام بوده اند. اتهامهای ۳۸ درصد از اعدامهای اعلام نشده یا مخفیانه مشخص نیست.

توزیع مکانی اعدامها در سال ۲۰۱۳

IRAN HUMAN RIGHTS, www.iranhr.net

www.iranhr.net

نمودار بالا توزیع مکانی همه اعدامهای شامل شده توسط منابع رسمی (سبز) و اعدامهایی که توسط منابع رسمی اعلام نشده یا مخفیانه (نارنجی) را نشان می دهد.

زندانیهای تهران و کرج (رجایی شهر، قزل حصار و اوین)، آذربایجان غربی (ارومیه) و بلوچستان (زاهدان) بیشترین آمار اعدامها را به خود اختصاص داده اند.

درحالی که در زندانیهای تهران و کرج، زندانیان سراسر کشور را شامل می شوند، زندانیهای ارومیه و زاهدان بیشتر زندانیان محلی این مناطق را دربرمی گیرد. البته چندین گزارش در مورد اعدام زندانیان کرد و بلوچ از زندانیهای دیگر نیز منتشر شده است.

استان کرمان بالاترین آمار اعدامیان اعلام شده توسط منابع رسمی را دارد.

اعدام های مخفی در وکیل آباد :

روز ۱۵ بهمن ۱۳۹۱ (۳ فوریه ۲۰۱۳)، سازمان حقوق بشر ایران (IHR) گزارش داد که اعدام های مخفی زندان وکیل آباد، بعد از یک وقفه چندماهه به علت واکنش های بین المللی، دوباره ادامه پیدا کرده است. اعدام ها از اکتبر ۲۰۱۲ آغاز شده و هر هفته در روزهای چهارشنبه و یکشنبه انجام می شود. در چند مورد محدود سه نوبت اعدام هفتگی نیز وجود داشته است. هر دفعه حداقل ۱۰ زندانی به دار آویخته شده اند. اعدام ها در خفای کامل صورت گرفته و خطوط تلفنی زندان تا چند ساعت

قبل از اعدام ها قطع شده بودند. نه زندانیان و نه اقوام ایشان و وکلایشان (اگر که داشته بودند) از قبل در مورد زمان اعدام ها مطلع نشده بودند. این اعدام‌ها دستکم تا ۱۳ فوریه ۲۰۱۳ (۲۵ بهمن ماه ۱۳۹۱) ادامه داشتند.⁵²

به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات کافی فقط تعداد ۲۰ مورد از اعدام‌های اجرا شده در روزهای ۱۰ و ۱۳ فوریه (بیست و پنجم بهمن ماه ۱۳۹۱) زندان وکیل آباد در آمار سال ۲۰۱۳ قید شده است.

بر اساس گزارش منابع موثق از زندان وکیل آباد، حداقل ده زندانی روز بیست و دوم اعدام شده اند و این در حالیست که تعداد اعدام شدگان بیست و پنج بیشتر از این تعداد بوده است. بیشتر اعدام شدگان به جرائم مرتبط با مواد مخدر محکوم شده بودند. در بین اعدام شدگان ۱۳ فوریه یک نوجوان بزهدار نیز وجود داشته است: پسر جوانی که به تازگی هجده ساله شده و به اتهام قتل محکوم بوده است. به گزارش این منبع، این پسر نوجوان بوده و تحت تأثیرات مواد روان گردان اقدام به ارتکاب جرم کرده است.

اعدام شهروندان افغان در ایران

در سال ۲۰۱۳ نیز اعدام شهروندان افغان در ایران ادامه داشت. هرچند که منابع رسمی کمتر از ده مورد این اعدامها را اعلام کردند، اما اطلاعات و شواهدی در دست است که رقم این اعدامها بسیار بیشتر از ده نفر است. سازمان حقوق بشر ایران گزارشی مبنی بر تعداد قابل توجهی از زندانیان افغان در بین اعدام شدگان زندان وکیل آباد دریافت کرده است. اجساد برخی از این زندانیان افغان به افغانستان منتقل نشده و در یک قسمت خاص گورستان بهشت رضای مشهد در کنار سایر اجساد اعدام های مخفیانه زندان وکیل آباد دفن شدند. این قسمت از گورستان توسط دوربین های نیروهای امنیتی ایران نظارت و رصد می شوند.

گزارش‌سافند ماه ۱۳۹۱ بی بی سی فارسی، گزارش سازمان حقوق بشر ایران در مورد اعدام شهروندان افغان در زندان وکیل آباد را تأیید می کند⁵³. ۵ اسفند ماه ۱۳۹۱ (۲۳ فوریه ۲۰۱۳)، بی بی سی فارسی گزارش داد که اجساد پنج زندانی افغان که در ایران اعدام شده بودند در منطقه کلفگان ولایت تخار در شمال افغانستان دفن شدند. به نقل از اقوام این اعدام شدگان ۸۰ نفر از این ولایت در شش ماه گذشته در ایران اعدام شده اند. گزارش اعلام می کند که اجساد ۵۰ نفر از اعدام شدگان به افغانستان منتقل شده است در حالیکه سایر اجساد در سرد خانه های ایران نگه داشته شده اند.

هرچند به دلیل واکنش‌های جامعه مدنی افغانها و حساسیت سیاسی که در این زمینه وجود دارد، اعدام شهروندان افغان عمدتاً اعلام نشده یا به صورت مخفیانه اجرا شود.

بسیاری از محکومان به اعدام افغان، عمدتاً در زندانهای قزل حصار، وکیل آباد مشهد و سایر زندانهای استانهای خراسان نگهداری می شوند.

گزارشی که در ماه ژوئن تلویزیون و وبسایت الجزیره منتشر شد، از بالا بودن رقم تعداد شهروندان افغان در ایران خبر می

⁵² <http://iranhr.net/persian/?p=50>

⁵³ http://www.bbc.co.uk/persian/afghanistan/2013/02/130223_k05_afghan_prisoner_hanged_iran.shtml

"مادر عزادار کمال الدین ۲۱ ساله، کنار در گریه می کند و بزرگان دهکده در حال خواندن قرآن در طبقه دوم خانه ای آجری در شمال افغانستان هستند. کمال مثل تعداد زیادی تاجیک دیگر از ده "زیرشاخ" ایالت تخار افغانستان در ۲۶۰ کیلومتری کابل، برای پیدا کردن کار از چهار سال پیش راهی ایران شده بود. او پس از اینکه به اتهام جرایم مربوط به مواد مخدر دستگیر شد، سال گذشته تقریباً همزمان با انتشار اعدامهای مخفیانه زندانیان در زندان مخوف وکیل آباد مشهد اعدام شد.

ملا محمد یوسف، پدر کمال، خبر اعدام فرزندش را از طریق دوستان وی دریافت کرد. او می گوید آخرین باری که با کمال صحبت کرد یکسال پیش بود. کمال مطمئن بود که به زودی آزاد می شود. او به من می گفت: «پدر عزیزم نگران من نباش.»

یوسف بارها سعی کرده است که جسد پسرش به خانه برگرداند. اما مقامهای ایرانی از تحویل جسد خودداری کرده اند. یوسف به الجزیره می گوید: هیچ کس نمی تواند از وکیل آباد جسدی را برگرداند. زندانهای دیگر اجساد را بر می گردانند. فقط وکیل آباد قوانینش فرق دارد و من نمی دانم چرا.»

بر اساس تخمین گروه های حقوق بشری در ایران ۴ هزار زندانی افغان محکوم به مرگ در ارتباط با جرایم مواد مخدر وجود دارد.

بزرگان دهکده می گویند که آنها اسامی ۱۰۰ نفر از اعدام شدگان شش ماه گذشته را جمع آوری کرده اند که از آن میان هشتاد جسد نیز برگردانده شده است. بیشتر زندانیان افغان در زندان وکیل آباد مشهد نگهداری می شوند. محمود امیری مقدم سخنگوی سازمان حقوق بشر ایران به الجزیره می گوید که سایر زندانیان افغان در قزل حصار کرج در غرب پایتخت ایران، کرمان و زاهدان نگهداری می شوند.

معلم مدرسه قاری محمدامین به الجزیره می گوید بتازگی برای تحویل گرفتن جسد برادرش به ایران سفر کرده. برادر او نیز به دلیل جرایم مواد مخدر اعدام شده بود. همسر امین می گوید که آثار کبودی ناشی از ضرب و شتم بر این جسد مشاهده می شد.

یکی شمس الرحم ۳۲ ساله، یکی از افراد روستا می گوید البته که تعداد اجساد از ایران رو به افزایش است. او فقط يك اسم را در خاطر داشت. شمس الرحم می گوید بیشتر اعدام شدگان در خاک ایران دفن می شوند زیرا بسیاری از خانواده ها به دلیل فقر، امکان مالی بازگرداندن این جسدها را ندارند.

توصیه ها

به سازمان ملل متحد:

- تمدید مأموریت گزارشگر ویژه برای ایران و تعیین کمیته حقیقت یاب برای بررسی اعدام های مخفی
- گسیل یک کمیسیون حقیقت یاب برای بررسی گزارش های مربوط به اعدام های مخفیانه، به ویژه اعدام زندانیان عرب اهوازی
- منع اجرای احکام اعدام در ملا عام

به جامعه جهانی:

- در خواست از مسئولین ایران برای شفافیت رویه و تامین دادگاه های عادلانه.
- فراخوان برای مقامات ایرانی به جهت پیوستن به عهدنامه برای تعلیق مجازات اعدام و تقاضای توقف فوری اعدام های ملا عام
- الزام رعایت کنوانسیون حقوق کودک، که در سال ۱۹۹۱ توسط ایران به تصویب رسیده است. این کنوانسیون مانع اعدام مجرمانی می شود که در موقع ارتکاب جرم سن شان زیر ۱۸ سال بوده است.
- درخواست پایان فوری تبعیض علیه اقلیت های اثنیکی و مذهبی.
- درخواست از کشورهای کمک کننده به برنامه UNODC – دفتر مقابله با قاچاق جهانی مواد مخدر، در مشروط کردن همکاری خود با مسئولین ایران در تاسیس کمیته عدالت به جهت تامین شفافیت رویه قضایی و تعلیق مجازات مرگ مرتبط با قاچاق مواد مخدر، به عنوان شرط کمک های مالی به ایران.
- قرار دادن وضعیت مجازات اعدام در ایران در صدر گفتنمان با مقامهای ایرانی

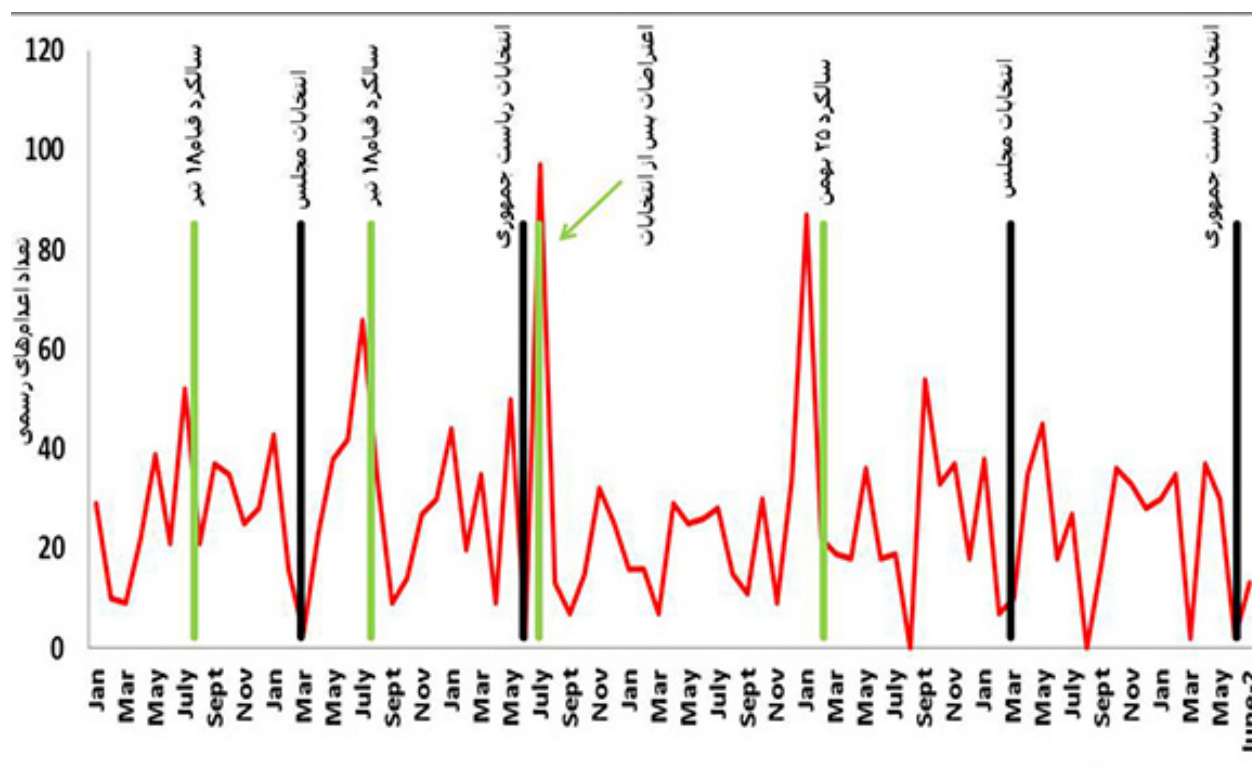
سازمان حقوق بشر ایران

سازمان حقوق بشر ایران (IHR) یک سازمان غیر انتفاعی حقوق بشر با اعضای در داخل و خارج ایران است. حقوق بشر ایران به لحاظ سیاسی مستقل است و به عنوان یک سازمان بین المللی در کشور نروژ ثبت شده است. سازمان حقوق بشر ایران اعضای فعالی در ایران، آمریکا، کانادا، ژاپن و چند کشور اروپایی دارد. این سازمان از سال ۲۰۰۵ به عنوان شبکه مدافعین ایرانی و غیر ایرانی حقوق بشر آغاز به فعالیت کرده است. وب سایت رسمی خبر رسانی آن (Iranhr.net) در سال ۲۰۰۷ راه اندازی شده است.

سازمان حقوق بشر ایران- بین الملل بدنه اصلی سازمان را تشکیل می دهد که دو قسمت محلی در نروژ (Iranhr.no) و ایتالیا (Iranhr.it) دارد. گزارش مجازات اعدام در ایران یکی از اساسی ترین نقاط تمرکز سازمان حقوق بشر ایران است. هدف این سازمان ایجاد یک جنبش ضد اعدام در ایران با افزایش آگاهی درباره مجازات مرگ است.

در سال های اخیر آمار اعدام ها در ایران افزایش یافته است و همزمان رشدی در تعداد مدافعان حقوق بشر، گروه ها و حتی سازمان های سیاسی که به مجازات مرگ توجه دارند، صورت گرفته است. در سال ۲۰۰۹، سازمان حقوق بشر ایران به عضویت ائتلاف جهانی بر علیه مجازات اعدام (WCADP) درآمد و یکی از بیست عضو منتخب کمیته اجرایی شد. محمود امیری مقدم از بنیانگذاران سازمان و سخنگوی بین المللی سازمان حقوق بشر ایران است. شما می توانید از طریق ایمیل (mail@iranhr.net) در مورد سوالات خود راجع به گزارش و یا سایر مطالب مرتبط با سازمان حقوق بشر ایران در تماس باشید.

ارتباط اعدام‌ها با وقایع سیاسی در ایران

سازمان حقوق بشر ایران

www.iranhr.net

حقوق بشر ایران ، ۲۰ تیر ماه ۱۳۹۲: پس از یک وقفه کوتاه در اعدام‌ها به مناسبت انتخابات ریاست جمهوری ۲۵ خرداد ماه، از روز ۳۰ خرداد حکومت ایران موج تازه‌ای از اعدام‌ها را آغاز کرد. بر اساس گزارش‌ها از منابع رسمی ایران در سه هفته گذشته ۳۸ نفر در شهرهای مختلف اعدام شده‌اند. علاوه بر این تعداد منابع غیر رسمی و نهادهای حقوق بشری از دستکم ۴۴ اعدام اعلام نشده خبر می‌دهند. بدین ترتیب در سه هفته بعد از انتخابات ریاست جمهوری در ایران دستکم ۸۲ نفر اعدام شده‌اند.

بیشتر کسانی که در ایران اعدام میشوند اتهامشان قاچاق مواد مخدر است. طبق گزارش‌های سالانه سازمان حقوق بشر ایران بین ۷۰ تا ۸۰ درصد اعدام‌ها بر اساس اتهامات مربوط به مواد مخدر صورت گرفته است.

مقامات حکومت ایران بارها از مبارزه بر علیه قاچاق بین المللی موادمخدر به عنوان دلیل اصلی بالا بودن آمار اعدامها یاد کرده‌اند.

این در حالیست که سازمان حقوق بشر ایران و دیگر نهادهای حقوق بشری بر این باورند که حکومت ایران از اعدام به عنوان ابزاری برای ایجاد ترس و وحشت در جامعه برای نگاه داشتن قدرت استفاده می‌کند.

سازمان حقوق بشر ایران تحقیقاتی را در زمینه ارتباط اعدام و تحولات سیاسی در ایران آغاز کرده است. قسمتی از نتایج این تحقیقات در این گزارش ارائه میشود. در این گزارش نگاهی کرده‌ایم به آمار ماهانه اعدام‌های رسمی در مدت زمان بین سال ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۳ میلادی و ارتباطشان با رویدادهای سیاسی در ایران.

این واقعیت که در نمودار بالا نیز ملاحظه میشود، نشان میدهد که پائین‌ترین آمار اعدام متعلق به یک تا دو هفته حول و حوش انتخابات ریاست جمهوری و مجلس می‌باشد. در یک ماه قبل و یک ماه بعد از انتخابات آمار اعدامها نسبتاً بالاست. بالاترین تعداد اعدامها مربوط به نیمه دوم ماه ژوئن و ماه ژوئیه (نیمه دوم خرداد و تیر ماه) می‌باشند. این دوران مصادف است با سالگرد قیام دانشجویی و ایامی که بیم اعتراضات مردمی وجود دارد. بالاترین آمار اعدام ماهیانه در مدت زمان بین سال‌های ۲۰۰۷ و ۲۰۱۳ میلادی مربوط به ماه ژوئیه ۲۰۰۹ (تیر ماه ۱۳۸۸)، یعنی همزمان با اعتراضات پس از انتخابات ریاست جمهوری سال ۸۸، میباشد. ماه ژانویه ۲۰۱۱ (بهمن ماه ۱۳۸۹) نیز یکی از بالاترین آمار اعدام ماهانه را دارد.

آمار اعدام‌های اعلام شده در ایام عید نوروز و ماه رمضان پایین، اما در ایام کریسمس و سال نو میلادی نسبتاً بالاست.

محمود امیری مقدم سخنگوی سازمان حقوق بشر ایران با یادآوری این نکته که این گزارش فقط با احتساب اعدام‌هایی که توسط رسانه‌های رسمی ایران اعلام شده اند، تهیه شده است، گفت: به نظر می‌رسد که ارتباط معنی داری بین رویدادهای سیاسی کشور و روند اعدامها در ایران وجود دارد و انتخاب زمان اجرای احکام اعدام هماهنگ شده و به صورت غیر تصادفی است. این تحقیقات نشان می‌دهند که زمانی که در کشور بیم اعتراضات مردمی می‌رود آمار اعدامها بالا و زمانی که توجه جامعه جهانی رو به ایران است آمار اعدامها کمتر می‌شود.

در مورد روند اعدامها در رابطه با انتخابات امیری مقدم گفت: ” پائین بودن آمار اعدام‌های اعلام شده در یک یا دو هفته قبل از انتخابات می‌تواند تلاش حکومت برای ایجاد فضای باز برای افزایش مشارکت مردم در انتخابات و مرتبط با توجه جامعه جهانی به ایران در این ایام و حضور خبرنگاران خارجی در کشور باشد. البته طبق این گزارش آمار اعدامها در ماه قبل و بعد از انتخابات بالاتر از معمول میباشد.

لیست اعدام های گزارش شده نوجوانان در سال ۲۰۱۳

نام و نام خانوادگی	تاریخ اجرای اعدام	محل اجرای اعدام	سن در زمان اعدام	سن در زمان ارتکاب جرم	منبع گزارش
نا مشخص	1392.11.25	وکیل آباد مشهد	18	؟	سازمان حقوق بشر ایران
سعید افشار	1392.04.12	رجایی شهر کرج	25	15	HRDAI
آرمان محمدی	1392.05.29	کرمانشاه	18	12	دادگستری- سن توسط کردپا
مرتضی	1392.07.01	کازرون	18	14	کازرون- نما سازمان حقوق بشر ایران
احمد سیف پناهی	1392.08.14	سنندج	24؟	16	کردپا
احمد جنگجو	1392.08.16	هرمزگان- بندر عباس	؟	؟	دادگستری- سن توسط منابع غیر رسمی
عبدلعزیز رئیسی	1392.09.25	زاهدان	24	17	HRDAI
ایرج نصیری	1392.09.27	ارومیه	؟	کمتر از 15	خبرگزاری موکریان

لیست زنان اعدام شده در سال ۲۰۱۳

ردیف	نام و نام خانوادگی	تاریخ اجرای اعدام	محل اجرای اعدام	اتهام	منبع گزارش	توضیحات
1	نا مشخص	1391.11.08	اصفهان	قاچاق مواد مخدر	HRANA	
2	نا مشخص	1391.11.08	اصفهان	قاچاق مواد مخدر	HRANA	
3	پریناز- م	1391.12.01	شیراز	قاچاق مواد مخدر	دادگستری	
4	نا مشخص	1392.02.02	کرمانشاه	قاچاق مواد مخدر	Iribnews	
5	نا مشخص	1392.02.02	کرمانشاه	قاچاق مواد مخدر	Iribnews	
6	گیتی مرامی	1392.03.01	تهران- ورامین	نا مشخص	HRDAI	
7	گل افروز فایوج	1392.03.30	شهر کرد	قاچاق مواد مخدر	دادگستری	
8	نا مشخص	1392.04.15	زاهدان	قاچاق مواد مخدر	HRANA	
9	نا مشخص	1392.04.15	زاهدان	قاچاق مواد مخدر	HRANA	
10	نا مشخص	1392.04.15	زاهدان	قاچاق مواد مخدر	HRANA	
11	نا مشخص	1392.04.15	زاهدان	قاچاق مواد مخدر	HRANA	
12	نا مشخص	1392.04.15	زاهدان	قاچاق مواد مخدر	HRANA	
13	مهرناز گلکمانی	1392.04.16	شیراز	قتل	حقوق بشر ایران	وکیل-حسین رئیسی
14	معصومه عبدالله آنر	1392.06.19	ارومیه	قاچاق مواد مخدر	HRANA	
15	ن- ص	1392.06.28	یزد	قاچاق مواد مخدر	داد گستری	
16	ص- ح	1392.06.28	یزد	قاچاق مواد مخدر	داد گستری	
17	ز- ص	1392.06.28	یزد	قاچاق مواد مخدر	داد گستری	
18	نا مشخص	1392.07.01	مشهد	قتل	روزنامه خراسان	
19	نا مشخص	1392.07.03	ارومیه	قاچاق مواد مخدر	HRANA	
20	نا مشخص	1392.07.03	ارومیه	قاچاق مواد مخدر	HRANA	
21	نا مشخص	1392.07.03	ارومیه	قاچاق مواد مخدر	HRANA	

	HRANA	قتل	کرج	1392.07.03	نا مشخص	22
	HRANA	قتل	کرمانشاه	1392.07.29	نسرین صفری	23
	کردیا	قاچاق مواد مخدر	ارومیه	1392.08.04	جازی درویش زاده	24
	HRANA	قتل	کرج	1392.08.08	مینترا شهنازی	25
	خبرگزاری موکریان	نا مشخص	ارومیه	1392.08.08	نا مشخص	26
	خبرگزاری موکریان	نا مشخص	ارومیه	1392.08.08	نا مشخص	27
	داد گستری	قاچاق مواد مخدر	یزد	1392.08.30	آ- آ	28
	داد گستری	قاچاق مواد مخدر	یزد	1392.08.30	ر- آ	29
	HRANA	قاچاق مواد مخدر	کرج	1392.11.05	نا مشخص	30